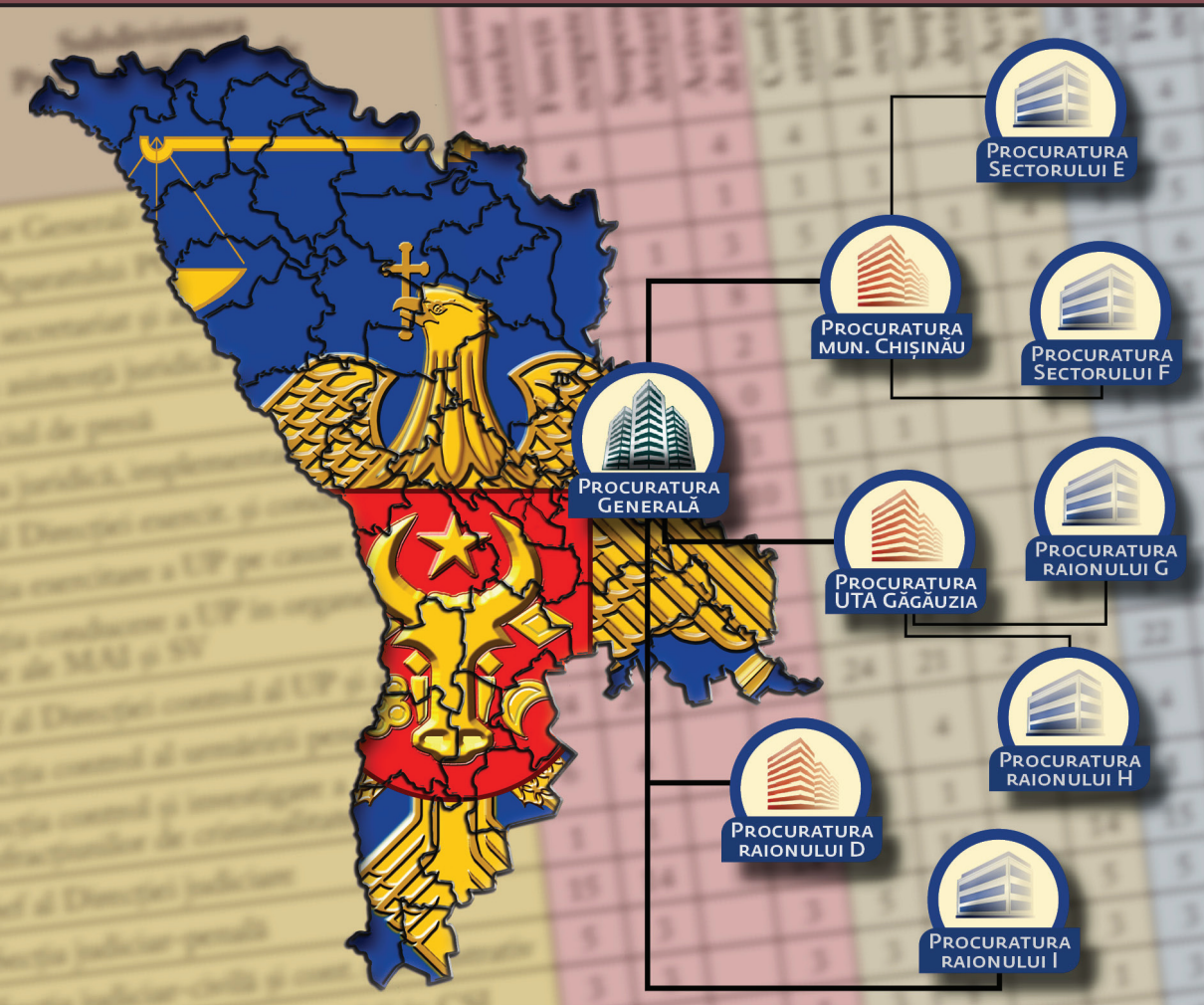


STUDIU

privind optimizarea structurii procuraturii
și a sarcinii de muncă a procurorilor
din Republica Moldova

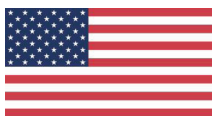


STUDIU

privind optimizarea structurii procuraturii și a sarcinii de muncă a procurorilor din Republica Moldova

Vladislav GRIBINCEA, Laura ȘTEFAN

Studiul a fost elaborat în cadrul proiectului
„Contribuția CRJM la implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției:
Pilonii I și II”, implementat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM).
Proiectul a fost finanțat de Departamentul de Stat al Statelor Unite.



Opiniile, constatările, concluziile și recomandările exprimate în studiu sunt ale autorilor și nu le reflectă în mod necesar pe cele ale Departamentului de Stat al Statelor Unite.

Chișinău, iunie 2014

Studiu privind optimizarea structurii procuraturii și a sarcinii de muncă a procurorilor din Republica Moldova

Ediție apărută cu suportul financiar al Ambasadei SUA în Moldova, în cadrul programului de asistență în implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției (SRSJ) pentru 2011-2016

Copyright © 2014 – Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Echipa Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)
implicată în elaborarea studiului:

Vladislav GRIBINCEA, Președinte (autor al studiului)

Ion GUZUN, Consilier Juridic

Nadejda HRIPTIEVSCHI, Directoare de Program

Valentina PURCEL, Coordonatoare de Proiect

Pavel GRECU, Consilier Juridic

Ilie CHIRTOACĂ, Stagiatar

Experți internaționali care au colaborat cu CRJM la elaborarea studiului:

Laura ȘTEFAN (autor al studiului)

Jesper WITTRUP

Copertă, design și machetare: *Nicolae Cușchevici*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Studiu privind optimizarea structurii procuraturii și a sarcinii de muncă a procurorilor din Republica Moldova / Vladislav Gribincea, Laura Ștefan ; Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM). – Chișinău : S.n., 2014 (Combinatul Poligrafic). – 72 p.

Apare cu sprijinul financiar al Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Rep. Moldova.
– 400 ex.

ISBN 978-9975-129-04-6.

347.963/.964(478)

G 81

Conținut

Sumar	7
Mulțumiri	9
Abrevieri	10
Metodologia studiului	11
1. Prezentare generală	11
2. Modelul Înfășurării Datelor (DEA)	12
3. Datele utilizate pentru efectuarea calculelor privind realocarea	13
4. Sondajul în rândul procurorilor	15
Capitolul I	
Funcțiile procuraturii	17
1.1 Standarde și practici internaționale	17
1.2 Republica Moldova	19
Capitolul II	
Structura organelor procuraturii	25
2.1 Structura procuraturii	25
2.2 Subordonarea ierarhică	26
2.3 Procuratura Generală	30
2.4 Procuraturile specializate	34
Capitolul III	
Optimizarea sarcinii de muncă a procurorilor	39
3.1 Informații generale privind numărul de procurori	39
3.2 Recomandări cu privire la realocarea funcțiilor de procuror între diferite subdiviziuni ale procuraturii	40
Capitolul IV	
Oportunitatea lichidării sau comasării unor procuraturi	43
4.1 Procuratura mun. Chișinău și Procuratura UTA Găgăuzia	43
4.2 Procuraturile militare și de transport	46
4.3 Procuraturile de nivelul curților de apel	48

Capitolul V	
Personalul care asistă procurorii	49
Principalele recomandări	51
Anexe	53
Anexa nr. 1A: Ponderea acordată diferitor tipuri de dosare, materiale și acțiuni ale procurorilor (cu excepția celor din procuraturile de nivelul curților de apel)	53
Anexa nr. 1B: Ponderea acordată diferitor tipuri de dosare, materiale și acțiuni ale procurorilor din procuraturile de nivelul curților de apel	55
Anexa nr. 1C: Ponderea acordată diferitor tipuri de urmăriri penale	56
Anexa nr. 2A: Structura oficiilor procuraturii din Republicii Moldova	58
Anexa nr. 2B: Organigrama Procuraturii Generale a Republicii Moldova	59
Anexa nr 2C: Distribuirea funcțiilor de procuror în Procuratura Generală a Republicii Moldova, conform situației la 31 decembrie	60
Anexa nr. 2D: Organigrama Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din România	61
Anexa nr. 3A: Date cu privire la numărul de procurori și a persoanelor cu atribuții similare procurorilor, precum și privind personalul care asistă procurorii (Raportul CEPEJ, 2012)	62
Anexa nr. 3B: Distribuirea funcțiilor de procuror în procuraturile din Republica Moldova (cu excepția Procuraturii Generale).....	64
Anexa nr. 4A: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2010	66
Anexa nr. 4B: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2011	68
Anexa nr. 4C: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2012	70
Anexa nr. 4D: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor din procuraturile de nivelul curților de apel pentru anii 2010-2012	72

Sumar

Prezentul studiu este realizat în colaborare cu Procuratura Generală din Republica Moldova în vederea implementării domeniului de intervenție 2.2.6. al Strategiei de reformare a sectorului justiției pentru anii 2011-2016 (SRSJ). El urmărește scopul consolidării capacităților instituționale ale procuraturii din Republica Moldova și a eficientizării activității acesteia.

Acest studiu vizează, în principal, provocările procuraturii determinate de volumul inegal de muncă al procurorilor, precum și de structura și competențele acesteia. Studiul recomandă realocarea funcțiilor de procuror, optimizarea structurii Procuraturii Generale, precum și fortificarea capacităților unor procuraturi și lichidarea altora. Recomandările au fost făcute în baza practicilor comparative, a analizei informațiilor cu privire la volumul de lucru al procurorilor din Republica Moldova, a sondajului în rândul procurorilor și a interviurilor cu procurorii.

Procuratura din Republica Moldova are competențe atât în ceea ce privește domeniul penal, cât și în domeniul non-penal. În cadrul procedurilor penale, procurorii pot să conducă atât investigațiile efectuate de alte organe, cât și să pornească și să efectueze singuri urmăriri penale. Procurorii pot intenta acțiuni civile în interesul persoanelor vulnerabile sau al statului. Din art. 6 al Legii cu privire la procuratură rezultă că, pe lângă competențele în domeniul penal, procurorul poate să dispună organelor abilitate efectuarea controalelor la agenții economici, să solicite explicații, să aibă acces liber în localurile acestora, precum și la documente. Pe de altă parte, legislația cu privire la petiționare obligă procurorii să răspundă la orice petiție.

Din cauza competențelor largi, procuratura este percepută în societate drept autoritate care trebuie să reacționeze la orice ilegalitate, chiar dacă există alte autorități care au sarcina de a reacționa și chiar dacă este vorba de abateri minore. În ultimii ani, competențele procuraturii din Republica Moldova în domeniul non-penal au constituit subiect de discuții aprinse. Încercările Ministerului Justiției din anul 2012 de a exclude dreptul procurorilor de a compărea în cauze civile nu s-au soldat cu succes. Se pare că majoritatea procurorilor consideră că aceste competențe nu ar trebui excluse, în pofida faptului că sarcina de muncă a multor procurori este prea mare. Dreptul procurorilor de a efectua controale în alte cauze decât cele penale a constituit mereu obiect al criticii. Acest studiu conține informații de drept comparat cu privire la competențele procurorilor în domeniul non-penal. De asemenea, el prezintă opinia procurorilor exprimată în cadrul sondajului cu privire la principalele competențe ale procuraturii care au generat discuții contradictorii.

Studiul recomandă simplificarea ierarhiei procesuale în cadrul procuraturii și revederea radicală a rolului și structurii Procuraturii Generale. Se propune focusarea acesteia pe administrarea sistemului procuraturii și stabilirea politicilor procuraturii. Competențele ei de a efectua sau conduce urmăriri penale pe anumite categorii de cauze pot fi transmise unei procuraturi nou-create.

În afară de Procuratura Generală, în Republica Moldova formal există 54 de procuraturi: 35 de procuraturi raionale, 5 procuraturi de sector (în mun. Chișinău), 3 procuraturi municipale (Bălți, Bender și Chișinău) și Procuratura UTA Găgăuzia. De asemenea, în țară există Procuratura Anticorupție, Procuratura de Transport, 3 procuraturi militare (Bălți, Cahul și Chișinău) și 5 procuraturi de nivelul curților de apel. În urma evaluării atribuțiilor și a volumului de muncă a acestor procuraturi au fost făcute propuneri cu privire la optimizarea structurii organelor procuraturii. Este recomandată fortificarea capacităților Procuraturii anticorupție și lichidarea sau revizuirea radicală a competențelor Procuraturii mun. Chișinău. De asemenea, este propusă lichidarea procuraturilor militare și de transport, precum și a celor de nivelul curților de apel, urmată de specializarea procurorilor de la locul amplasării unităților militare și a curților de apel. Este recomandată și optimizarea procuraturilor raionale și de sector odată cu optimizarea hărții judecătorești. Recomandările cu privire la optimizarea structurii organelor procuraturii se bazează atât pe analiza datelor cu privire la activitatea procuraturii în anii 2010-2012 prin Metoda Înfășurării Datelor (DEA), cât și pe practicile de drept comparat din statele cu o organizare a procuraturii similară Republicii Moldova.

La 31 decembrie 2012, în sistemul procuraturii existau 771 de funcții de procurori, dintre care 152 - la Procuratura Generală, 29 - în procuraturile de nivelul curților de apel și 590 - în celelalte procuraturi. Sarcina de muncă a procurorilor din diferite procuraturi variază considerabil. Studiul recomandă realocarea funcțiilor de procuror între diferite procuraturi în vederea asigurării unui volum de muncă comparabil pentru toți procurorii.

Printr-o cheltuială publică sporită pentru personalul auxiliar (care are salarii mai mici decât procurorii) se obține o mai bună performanță a sistemului procuraturii. Unul din scopurile propuse care nu a fost atins la realizarea acestui studiu, este formularea recomandărilor concrete cu privire la personalul care asistă procurorii. Metodologia DEA folosită pentru acest studiu pleacă de la prezumția că numărul de personal care asistă procurorii este adecvat, iar DEA poate oferi recomandări cu privire la cea mai bună realocare a acestui personal. Cu regret, am ajuns la concluzia că numărul de personal care asistă procurorii din Republica Moldova nu este adecvat. În 2012, procurorii din Republica Moldova erau asistați de 363 de persoane, dintre care - 210 funcționari publici și 153 de unitați - de personal tehnic, ceea ce reprezintă 0,47 funcții de personal asistent la un procuror. În topul țărilor europene cu cel mai mic număr de personal raportat la numărului de procurori, Republica Moldova este pe locul trei, după Croația și Rusia. Datele prezentate de CEPEJ confirmă că este absolut necesară sporirea numărului de personal care asistă procurorii. Nu au putut fi făcute recomandări exacte privind sporirea numărului de personal, deși o creștere cu 50% pare a fi rezonabilă.

Mulțumiri

Studiul a fost realizat de către Vladislav GRIBINCEA și Laura ȘTEFAN. Propunerile cu privire la numărul optim de procurori în procuraturi au fost făcute pornind de la calculele efectuate de către Jesper WITTRUP în baza informației acumulate de echipa CRJM, care îi este recunoscător Laurei și lui Jesper pentru timpul și dedicația de care au dat dovadă. Fără implicarea nemijlocită a celor doi experți internaționali acest studiu nu ar fi fost posibil.

Elaborarea studiului de față a fost posibilă doar datorită colaborării cu Procuratura Generală din Republica Moldova. Cu această ocazie vrem să mulțumim Procurorului General, dlui Corneliu GURIN, pentru deschiderea de care a dat dovadă, precum și pentru reacționarea promptă la provocările apărute. De asemenea, vrem să-i mulțumim dlor procurori Viorel RADEȚCHI și Andrei PASCARI pentru asistența tehnică și logistică oferită CRJM la elaborarea studiului. Am vrea să mulțumim și dlui procuror Mircea ROȘIORU, actualul președinte al Consiliului Superior al Procurorilor, pentru asistența oferită la analiza informației statistice acumulate, precum și la stabilirea gradelor de complexitate.

Colectarea datelor a constituit o provocare la elaborarea studiului. Procuratura Generală deține o bază electronică cu date statistice despre activitatea procurorilor. Echipei CRJM i-a fost oferit acces direct la această bază de date. Totuși, aceasta nu permite extragerea agregată a datelor și nici exportarea informației în format excel sau word. Din aceste motive, datele cu privire la activitatea procurorilor au fost introduse manual în tabelele folosite pentru acest studiu. Aceasta a necesitat implicarea mai multor persoane din cadrul CRJM. Vrem să-i mulțumim în special Valentinei PURCEL și lui Pavel GRECU pentru multe ore petrecute la colectarea și clasificarea datelor privind activitatea procurorilor, lui Ion GUZUN pentru sistematizarea datelor referitoare la personalul procuraturii și activitatea procurorilor; lui Ilie CHIRTOACĂ pentru verificarea minuțioasă a datelor colectate și adaptarea tabelelor în vederea publicării. De asemenea, îi suntem recunoscători Nadejdei HRIPTIEVSCHI pentru asistență în elaborarea metodologiei studiului.

Le suntem recunoscători tuturor procurorilor care au participat la sondaj. Sondajul a reprezentat o parte crucială a acestui studiu și apreciem faptul că mai mult de 70% din procurorii din țară și-au dedicat timp pentru a participa la sondaj. Mulțumim CBS-Axa și, în special, dlui Vasile CANTARJI, care s-a arătat disponibil să desfășoare sondajul în rândul procurorilor, a organizat colectarea datelor și a asigurat analiza chestionarelor.

Suntem recunoscători Ambasadei SUA pentru susținerea financiară și un management excelent al proiectului, ceea ce ne-a permis realizarea prezentului studiu.

Abrevieri

BNS - Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

CEDO - Convenția Europeană pentru Drepturile Omului

CEPEJ - Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției

CNA - Centrul Național Anticorupție din Republica Moldova

CPP - Codul de procedură penală al Republicii Moldova

CSP - Consiliul Superior al Procurorilor din Republica Moldova

DEA - Metoda Înfășurării Datelor (eng. Data Envelopment Analysis)

DIICOT - Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și
Terorism din România

DNA - Direcția Națională Anticorupție din România

SRSJ - Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016

Metodologia studiului

1. Prezentare generală

Studiul a combinat patru metode de bază: studierea practicilor comparative, analiza juridică, analiza datelor cu privire la volumul de lucru al procurorilor, sondajul în rândul procurorilor și interviurile individuale calitative cu procurorii.

Cercetarea trece în revistă principalele standarde și recomandări în ceea ce privește atribuțiile procuraturii și organizarea internă a procuraturii. Recomandările cu privire la optimizarea structurii organelor procuraturii se bazează atât pe rezultatele obținute în urma aplicării Metodei Înfășurării Datelor (DEA), cât și pe practicile de drept comparat din statele cu o organizare a procuraturii similară Republicii Moldova. De asemenea, au fost folosite datele din rapoartele Comisiei Europene pentru Eficiența Justiției (CEPEJ).

Orice decizie referitoare la reorganizarea sau realocarea de posturi într-un sistem administrativ sau cu privire la comasarea unor unități administrative este una deosebit de importantă, iar uneori și controversată. Complexitatea problemei crește în cazul optimizării sistemului procuraturii sau a instanțelor judecătorești. Asemenea decizii ar trebui luate doar în baza unor criterii obiective și a unei abordări precaute, astfel încât recomandările să fie urmate doar atunci când sunt susținute de toate datele disponibile. Aceasta este abordarea urmată de către autorii studiului.

Studiul conține recomandări cu privire la realocarea funcțiilor de procuror, optimizarea unor procuraturi din Republica Moldova și revederea structurii interne a procuraturilor specializate. Într-o lume ideală sau într-un sistem în care toate datele sunt colectate cu exactitate și sunt ușor accesibile, decizia cu privire la optimizarea procuraturii ar trebui luată în funcție de timpul necesar unui procuror pentru a lucra asupra anumitor tipuri de cauze. În câteva țări au fost efectuate studii pentru a evalua timpul necesar pentru gestionarea diferitor tipuri de cauze de către judecători. O abordare similară ar putea fi aplicată și în cazul procurorilor. Totuși, astfel de cercetări sunt foarte scumpe și necesită mult timp și eforturi. Studiul de față se bazează pe o abordare alternativă¹.

Recomandările cu privire la realocarea funcțiilor de procuror din acest studiu au fost făcute în baza volumului de muncă al procurorilor în ultimii ani, precum și a datelor socio-demografice. Calculele s-au bazat pe evaluarea complexității relative a cauzelor și a acțiunilor de care s-au ocupat

¹ În Republica Moldova, nu există date disponibile referitoare la timpul necesar procurorului pentru efectuarea diferitor tipuri de acțiuni.

procurorii. Grade de complexitate au fost acordate atât pentru numărul de cauze, cât și pentru acțiunile efectuate de procuror în contextul cauzelor instrumentate, precum și pentru acțiunile întreprinse de procurori și care nu pot fi raportate la o cauză anume, însă sunt parte a îndatoririlor de serviciu (ex. primirea în audiență a persoanelor, controalele cu privire la respectarea legalității etc.). Complexitatea a fost decisă în funcție de timpul orientativ necesar pentru ca procurorul să finalizeze o cauză sau să întreprindă anumite acțiuni. Pentru a obține rezultatele a fost aplicată metoda DEA, metodă folosită pe larg în multe țări pentru optimizări similare².

Studiul folosește o metodă care se bazează pe comparația între diferite unități și analizează realocarea funcțiilor de procuror în procuraturile de sector, cele raionale, procuratura municipală, cea a UTA Găgăuzia, cele specializate și cele de nivelul curților de apel³. Acesta nu oferă recomandări exacte privind realocarea personalului pentru Procuratura Generală, deoarece funcțiile acestea sunt specifice și în Republica Moldova nu există alte unități cu care ar fi fost posibilă compararea.

Studiul nu răspunde la întrebarea care este numărul optim de procurori în Republica Moldova. El doar recomandă cum urmează a fi distribuit numărul de procurori între diferite procuraturi pentru a asigura un volum de muncă comparabil pentru toți procurorii din țară.

2. Modelul Înfașurării Datelor (DEA)

Calculule cu privire la realocarea funcțiilor de procuror se bazează pe datele cu privire la activitatea procurorilor pentru anii 2010-2012, precum și pe datele socio-demografice pentru perioada 2010-2011. Datele colectate au fost ulterior analizate prin aplicarea metodei DEA. Abordarea DEA își are rădăcinile metodologice în programarea matematică. Avantajele majore ale modelului DEA, comparativ cu alte metode mai puțin avansate de evaluare comparativă (spre exemplu, modelul volumului de lucru ponderat) constau în faptul că acesta nu necesită sau necesită foarte puține informații despre preferințe, preț/greutate sau informație prioritară și poate fi utilizat pentru a face față în mod eficient multiplelor intrări și ieșiri⁴.

² Metoda a fost utilizată în Belgia, Brazilia, Danemarca, Germania, Norvegia, Spania, Suedia și România pentru optimizarea sistemului judecătoresc.

³ În Republica Moldova există formal 35 de procuraturi raionale, 5 procuraturi de sector (în mun. Chișinău), 3 procuraturi municipale (Bălți, Bender și Chișinău) și Procuratura UTA Găgăuzia. De asemenea, în țară există Procuratura Anticorupție, Procuratura de Transport și 3 procuraturi militare (Bălți, Cahul și Chișinău). Toate aceste procuraturi au competențe atât în ceea ce privește urmărirea penală, cât și reprezentarea în instanța de judecată. Pe lângă acestea, în Republica Moldova există 5 procuraturi care contribuie la exercitarea justiției în cele 5 curți de apel din țară. Ultimele nu au competențe privind urmărirea penală.

⁴ DEA estimează cea mai bună practică în domeniul tehnologiei din observațiile reale ale intrărilor utilizate și ale ieșirilor produse într-un grup de procuraturi, folosind un principiu minim de extrapolare. Se identifică cel mai mic set de combinații de intrare-ieșire care 1) conține observații reale și 2) satisface unele proprietăți generale legate de producere. Modelul de bază, adesea denumit VRS (randamente variabile la scară), presupune disponibilizarea liberă a intrărilor și ieșirilor și convexitatea setului de combinații fezabile de intrări-ieșiri. Trebuie subliniat faptul că în timp ce în prezent literatura de evaluare comparativă este într-adevăr destul de tehnică, ideile conceptuale care stau la baza evaluării comparative moderne pot fi înțelese intuitiv și prin ilustrații simple. Calcululele complicate sunt efectuate de un program computerizat corespunzător.

Abordarea DEA pune fiecare procuratură în cea mai bună lumină în raport cu alte procuraturi. Ideea de bază este de a identifica ponderea dosarelor sau ponderea performanței, astfel încât entitatea evaluată să se prezinte într-o lumină cât mai bună. Atunci când o entitate, chiar având în vedere cea mai bună evaluare posibilă, încă pare să aibă surplus de personal sau să fie ineficientă, putem fi destul de siguri că este nevoie de întreprinderea anumitor acțiuni. Această favorizare conservativă este relevantă atunci când este vorba în special de alocarea resurselor, pentru că este foarte important să se asigure că volumul de lucru al fiecărei entități a fost evaluat echitabil. O decizie cu privire la realocarea de personal este una serioasă și este important să se asigure că astfel de realocări au loc numai atunci când există o bază solidă pentru a afirma că aceasta va contribui, de fapt, la sporirea eficienței generale a sistemului procuraturii.

Un dezavantaj major al DEA în ceea ce privește alocarea de personal constă în faptul că, în formele sale de bază, aceasta informează cu câți procurori (sau unități de personal) s-ar putea reduce anumite procuraturi pentru a deveni la fel de eficiente ca cele mai eficiente procuraturi. Cu toate acestea, în general, obiectivul repartizării de personal între procuraturi nu constă în a reduce numărul total de personal, ci, mai degrabă, în a asigura o alocare mai echilibrată a personalului care reflectă volumul real de lucru al procuraturii.

3. Datele utilizate pentru efectuarea calculelor privind realocarea

Calcululele cu privire la realocarea funcțiilor de procuror se bazează pe datele cu privire la activitatea procurorilor pentru anii 2010-2012, precum și pe datele socio-demografice pentru perioada 2010-2011. Acestea nu se referă doar la cauzele penale, civile sau contravenționale instrumentate de procurori, ci și la alte activități întreprinse de procurori, cum ar fi controalele efectuate, petițiile examinate, generalizarea practicii, asistența juridică internațională, notele informative pregătite etc.

Datele cu privire la activitatea procurorilor au fost extrase din baza de date InfoPG, bază administrată de Procuratura Generală și care conține informațiile oficiale cu privire la activitatea procuraturilor din Republica Moldova. Autorii studiului nu au dubii că majoritatea procuraturilor au introdus în mod corect informațiile în baza de date InfoPG. Totuși, în privința unor procuraturi există suspiciuni că datele despre unele activități nu au fost introduse în baza de date. Cu toate acestea, din cauza lipsei surselor alternative care ar fi permis verificarea, echipa care a lucrat asupra studiului a plecat de la prezumția că datele din InfoPG sunt corecte și exhaustive.

Decizia de a folosi datele cu privire la activitatea procurorilor din ultimii trei ani s-a bazat pe raționamentul de a avea cele mai recente date și, în același timp, de a vedea volumul de lucru într-o anumită dinamică. O astfel de abordare ar trebui să sporească valabilitatea analizei și a recomandărilor formulate. Datele socio-demografice au fost colectate numai pentru perioada 2010-2011, din cauza faptului că informația pentru 2012 nu era disponibilă în perioada colectării datelor. Cu toate acestea, întrucât datele demografice nu se schimbă foarte rapid, am considerat că datele pentru 2010-2011 sunt suficiente.

În mod tradițional, în Republica Moldova evaluarea volumului de lucru al actorilor justiției se efectuează exclusiv în baza numărului total de cauze înregistrate, de regulă, fără

a lua în considerare tipurile de cauze și complexitatea diferită a acestora. Această abordare s-a dovedit a fi profund greșită⁵. Metodele moderne de evaluare și bugetare se bazează pe calcule detaliate ale rezultatelor și pe volumul de lucru. În acest fel este posibil să se aloce bugete și personal auxiliar în funcție de numărul de personal real necesar pentru a examina, administra sau investiga diferite tipuri de cauze.

Datele colectate pentru acest studiu nu au fost utilizate în mod tradițional. Nu a fost luat în calcul doar numărul de cauze, ci și acțiunile efectuate de procurori în exercitarea atribuțiilor funcționale și despre care existau date statistice. Diferite tipuri de cauze, materiale sau acțiuni necesită efort diferit din partea procurorilor. Prin urmare, atunci când se evaluează volumul de lucru al procurorilor, ar trebui să fie luate în considerare diferențele dintre tipurile de cauze, materiale sau acțiuni. Pentru acest studiu, toate tipurile de cauze, materiale și acțiuni ale procurorilor au fost clasificate în mai multe categorii, cărora le-au fost atribuite grade de complexitate de la 0.1 (cele mai simple) până la 3 (cele mai complexe). Această clasificare nu se bazează pe complexitatea aspectelor juridice ale cauzei, ci pe timpul mediu necesar procurorului pentru a finaliza un anumit dosar și material, sau pentru a întreprinde anumite acțiuni procesuale. Ponderea acordată diferitor tipuri de dosare, materiale sau acțiuni ale procurorilor din procuraturile raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate este prezentată în tabelul din **Anexa nr. 1A**. Având în vedere specificul activității procuraturilor de nivelul curților de apel, o pondere diferită a fost acordată activităților acestor procuraturi. Aceasta este prezentată în tabelul din **Anexa nr. 1B**. Clasificarea tuturor tipurilor de cauze, materiale și acțiuni pe categorii de complexitate, precum și acordarea ponderii pentru fiecare dintre acestea a fost efectuată de către personalul CRJM cu consultarea procurorilor, inclusiv a celor de la Procuratura Generală.

O atenție deosebită a fost acordată urmărilor penale de care se ocupă procurorii. Pentru a asigura o mai mare acuratețe a calculelor, urmările penale au fost clasificate în 3 categorii cu pondere diferită, în funcție de articolul din Codul penal în baza căruia a fost pornită urmărirea penală. Ponderea acordată diferitor tipuri de urmăriri penale este prezentată în tabelul din **Anexa nr. 1C**. În cazul unor procuraturi nu a fost posibilă acordarea ponderii pentru unele urmăriri penale, deoarece nu era cunoscut articolul în baza căruia a fost pornită urmărirea penală. În acest caz, a fost acordată o pondere variabilă (a se vedea **Anexa nr. 1A**). A fost luată în calcul și activitatea procurorilor pentru autorizarea activităților de urmăriri penale sau pentru procedurile de arestare, precum și pentru examinarea cauzelor în instanța de judecată. Astfel, spre exemplu, au fost acordate ponderi de complexitate atât pentru intentarea procedurilor penale, cât și pentru procedurile de autorizare a măsurilor speciale de investigație, cu privire la arest sau examinarea cauzei în instanța de judecată. Având în vedere că acordarea ponderilor a fost în principal legată de intentarea procedurilor, a fost aplicat și un coeficient de depunere în cazul trimiterii cauzelor penale conform competenței. Depunerea a fost acordată și pentru cauzele în care a fost încheiat acord de recunoaștere a vinovăției.

⁵ Gramckow, Heike (2012). "Estimating Staffing Needs in the Justice Sector", World Bank Working Paper

Datele socio-demografice au fost utilizate pentru a evalua și prognoza numărul și tipurile de cauze. Aceste date permit de a obține calcule care nu se bazează exclusiv pe statisticile generate de procurori și, prin urmare, oferă o imagine mai comprehensivă a volumului de lucru al procurorilor. Ele sunt importante și din motivul că cifrele generate în urma aplicării acestui model sunt cele mai plauzibile pentru următorii ani, având în vedere faptul că schimbarea datelor socio-demografice nu are loc la fel de rapid ca modificarea legislației sau alte schimbări care pot afecta statisticile judiciare.

Datele socio-demografice folosite s-au referit atât la populația din circumscripțiile diferitor procuraturi, cât și la vârsta și ocupația acesteia, salariul mediu din fiecare circumscripție, numărul entităților juridice înregistrate etc. Datele socio-demografice au fost obținute, preponderent, de la Biroul Național de Statistică (BNS) pentru fiecare raion al țării, cu excepția regiunii transnistrene a Republicii Moldova. Acestea includ informații privind *populația stabilă și prezentă*, împărțită pe grupuri de vârstă și mediu rural/urban; salariul mediu lunar; rata șomajului și numărul de infracțiuni și contravenții înregistrate. Datele referitoare la raioanele Unității autonome Găgăuzia (UTA Găgăuzia) au fost obținute de la Departamentul de Statistică din UTA Găgăuzia. Numărul de *întreprinderi înregistrate* în anii 2010-2012, conform situației de la sfârșit de an, a fost obținut de la Camera Înregistrării de Stat.

Pentru realocarea funcțiilor de procuror au fost folosite patru modele separate. Acestea sunt bazate pe următoarele date: informații referitoare la volumul mediu de lucru al procuraturilor în ultimii 3 ani (2010-2012), date cu privire la volumul de lucru al procuraturilor în cel mai recent an (2012), date socio-demografice conform competenței teritoriale a instanțelor judecătorești pentru 2010-2011 și calculul în baza ponderii fixe a dosarelor. Primele două modele DEA se bazează pe numărul și tipul de cauze, materiale și acțiuni raportate de către procuraturi (împărțite și analizate în funcție de ponderea acordată). Pe de altă parte, al treilea model utilizat în studiu se bazează pe date demografice și socio-economice menite să estimeze volumul de lucru al procuraturilor.

Calculule privind realocarea funcțiilor de procuror au fost efectuate în baza informației cu privire la numărul de procurori din fiecare procuratură, conform situației din 31 decembrie a anului de referință. Pentru aceasta au fost folosite datele despre numărul de procurori care, efectiv, activau în fiecare procuratură, exceptând persoanele suspendate din funcție sau detașate, precum și pozițiile vacante. Ulterior, rezultatele au fost ajustate pentru a reflecta numărul de funcții de procuror existente în fiecare procuratură (cu excepția Procuraturii Generale) la 31 decembrie 2012. Datele cu privire la numărul de procurori, conform situației din 31 decembrie în anii 2010-2012, au fost obținute de la Procuratura Generală.

4. Sondajul în rândul procurorilor

În cadrul cercetării a fost efectuat un sondaj în rândul procurorilor. Sondajul a avut loc prin chestionare scrise și a fost realizat de CBS-Axa, cu utilizarea chestionarului elaborat de echipa CRJM în urma consultării celor doi experți internaționali. Chestionarele conțineau întrebări cu privire la activitatea și cariera procurorilor, precum și cu privire la competența

procuraturii și a organelor de autoadministrare a procurorilor, care au fost completate pe parcursul perioadei 24 iunie – 10 iulie 2013. La sondaj au participat 547 de procurori, ceea ce reprezintă 77,6% din numărul total al procurorilor din țară.

Sondajul a fost efectuat prin intermediul metodei de completare de sine stătătoare a chestionarului de către respondent, fiind asigurată o maximă confidențialitate a răspunsurilor. Chestionarele au fost lăsate în fiecare procuratură în plicuri în format A4, procurorii fiind rugați să le completeze și să returneze chestionarele completate în plicuri sigilate. Plicurile sigilate au fost ulterior colectate de personalul CBS-Axa. Chestionarul nu conține informații de identificare a respondentului. Analiza chestionarelor a fost efectuată de dl Vasile CANTARJI.

Funcțiile procuraturii

1.1 Standarde și practici internaționale

Numărul procurorilor este direct dependent de funcțiile acordate prin lege procurorilor. Principala sarcină a procurorilor din Europa o reprezintă instrumentarea cauzelor penale. Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei elaborează liniile directe privind rolul procurorilor în sistemul de justiție penală. Procuratura este definită ca fiind autoritatea publică ce asigură în numele societății aplicarea legii atunci când încălcările acesteia sunt susceptibile de sancționare penală. În toate sistemele de justiție penală, procurorii:

- a) decid să inițieze sau să continue o anchetă penală;
- b) reprezintă acuzarea în fața instanțelor de judecată;
- c) pot depune apel la anumite decizii judecătorești și susțin apelul în fața instanței.

În anumite sisteme de justiție penală, procurorii au și următoarele funcții:

- a) implementează politicile naționale privind criminalitatea și le adaptează acolo unde intervin anumite circumstanțe regionale și locale;
- b) conduc, îndrumă sau supraveghează investigațiile penale;
- c) se asigură că victimele primesc asistență reală;
- d) decid cu privire la variantele alternative de urmat, în cazul în care nu continuă urmărirea penală;
- e) supraveghează executarea hotărârilor judecătorești.

Elementul central în această definiție este gravitatea pe care legiuitorul o atribuie încălcărilor legii de care trebuie să se preocupe procurorii – aceste încălcări sunt extrem de serioase, fiind supuse unei sancțiuni penale. Așadar, observăm că accentul în chestiunea competențelor procurorilor se pune pe rolul lor fundamental în cadrul procedurilor penale, toate celelalte posibile sarcini atribuite procurorilor fiind, de principiu, secundare. Procurorul apără interesele generale ale societății, punând în mișcare sistemul de justiție penală atunci când ajunge la concluzia că încălcările legii sunt suficient de serioase încât să atragă răspunderea penală - care este cea mai dură formă de răspundere juridică - pentru persoanele care au săvârșit faptele respective.

Potrivit Raportului CEPEJ din anul 2012 (datele din anul 2010), din cele 48 de sisteme europene de drept examinate (47 de țări și Scoția (Regatul Unit), care are un sistem juridic diferit de cel al Angliei și Irlandei de Nord), în 12 țări, procurorii nu au competențe în domeniul non-penal, în alte 6 țări astfel de competențe există, însă sunt înguste, iar în celelalte

30 de țări procurorii au competențe mai largi în domeniul non-penal. Întinderea exactă a acestor competențe variază de la țară la țară. Totuși o tendință de a acorda competențe mai vaste procurorilor în domeniul non-penal se observă în țările din fostul lagăr socialist.

Potrivit Raportului CEPEJ, din cele 48 de țări, în 17 (Armenia, Austria, Bosnia și Herțegovina, Republica Cehă, Franța, Lituania, Luxemburg, Moldova, Monaco, Polonia, Federația Rusă, Slovacia, Slovenia, Spania, Macedonia, Turcia și Ucraina) procurorii pot apăra interesul public și legalitatea prin intermediul procedurilor civile și/sau contravenționale. În 11 țări, procurorii pot reprezenta în instanța de judecată interesele statului și ale instituțiilor statului (Armenia, Azerbaidjan, Croația, Georgia, Grecia, Malta, Moldova, Portugalia, Federația Rusă, Slovacia și Ucraina). În 18 țări (Albania, Andorra, Austria, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Ungaria, Moldova, Norvegia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Slovacia, Spania, Turcia și Ucraina), procurorii apară în instanță drepturile persoanelor din grupurile social vulnerabile, cum ar fi minorii, victimele infracțiunilor, invalizii, persoanele incapabile sau dispărute, precum și în domeniul dreptului familiei. În Republica Cehă și în Slovacia, procurorii au competențe în domeniul insolvenței, în Portugalia, procurorii se pot ocupa de cauzele ce țin de accidente de muncă sau bolile profesionale, iar în Scoția (Regatul Unit), procurorii pot cere confiscarea proprietății de către stat. În 14 țări (Armenia, Azerbaidjan, Bulgaria, Lituania, Moldova, Olanda, Portugalia, Federația Rusă, Serbia, Slovenia, Spania, Macedonia, Turcia și Ucraina), procurorii se pot ocupa de proceduri contravenționale.

În România, ultimii ani au fost marcați de schimbări importante în materie penală și extra-penală care au avut printre scopurile declarate încercarea de a degreva procurorii de competențele pe care le-au dobândit de-a lungul timpului în chestiuni extra-penale. De asemenea, în noul Cod penal și noul Cod de procedură penală competența procurorului de a efectua anchetă proprie în privința anumitor infracțiuni considerate de o gravitate sporită sau cu privire la care complexitatea semnificativă a investigațiilor a fost redusă simțitor, procurorul păstrând doar competența de a supraveghea urmărirea penală efectuată de organele de cercetare în cazul celor mai multe infracțiuni. Principiul care stă la baza acestei direcții de reformă în politica penală românească este cel al creșterii eficienței răspunsului statal la fenomenul infracțional. Se consideră că numărul semnificativ mai mare de polițiști în comparație cu cel relativ scăzut de procurori ar permite, prin intermediul transferului de competență, rezolvarea unui număr mai mare de dosare decât în prezent. De altfel, nici astăzi, în cazurile în care procurorul investighează anumite infracțiuni în mod direct, acesta nu lucrează singur, ci tot alături de polițist. Diferența constă în faptul că pentru acele infracțiuni care sunt date de legiuitor în ancheta proprie a procurorului acesta trebuie să indice în mod concret și clar polițistului ce fel de acțiuni de urmărire penală trebuie să efectueze, fiind important ca acțiunile efectuate de procuror să dețină o proporție semnificativă în cadrul acțiunilor de urmărire penală. Din acest punct de vedere procedura este marcată de un formalism excesiv, care întârzie uneori urmărirea penală.

Prin desconcentrarea competențelor de investigare a diferitelor infracțiuni, reacția statului va fi mai promptă, iar cei care se fac vinovați de încălcări grave ale legii ajung într-un termen mai scurt în fața instanței de judecată. Această preocupare privind celeritatea procedurilor de tragere la răspundere a celor vinovați de comiterea de infracțiuni este cu atât mai importantă în trasarea politicilor penale cu cât tendința generală în noile legislații

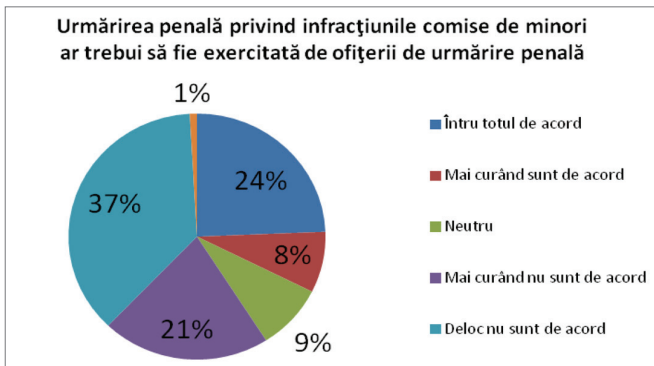
penale în Europa este orientată spre scăderea pedepselor. Aceste micșorări de pedeapsă atrag, la rândul lor, reducerea termenelor de prescripție a răspunderii penale pentru respectivele fapte, punând o presiune suplimentară pe sistemul de justiție penală în sensul finalizării procedurilor judiciare într-o perioadă cât mai scurtă. Cu excepția României și a Italiei, țările din Uniunea Europeană reglementează prescripția într-o manieră diferită – termenul de prescripție continuă să curgă fie doar până la sesizarea instanței prin rechizitoriu, fie doar până la pronunțarea unei soluții în primă instanță. Astfel este eliminat în mare măsură riscul prescrierii faptelor chiar pe durata procedurilor judiciare.

1.2 Republica Moldova

a) domeniul penal

În Republica Moldova, procurorii au competențe atât în ceea ce privește conducerea urmăririi penale exercitate de alte organe, cât și privind exercitarea de sine stătătoare a urmăririi penale. Art. 270 al Codului de procedură penală (CPP) pune în competența exclusivă a procurorului exercitarea urmăririi penale în privința Președintelui țării, deputaților, membrilor Guvernului, judecătorilor, procurorilor, militarilor, executorilor judecătorești, ofițerilor de urmărire penală sau minorilor. Mai mult, indiferent de tipul cauzei penale, doar procurorul poate solicita judecătorului autorizarea unor măsuri de urmărire penală sau aplicarea arestării preventive, sau a arestării la domiciliu.

Deși unele din aceste competențe sunt logice, este greu de înțeles din ce motiv un ofițer de urmărire penală de la poliție nu ar putea exercita o urmărire penală într-o cauză simplă împotriva unui minor, mai ales având în vedere faptul că, în cel mult 6 ore, despre reținere este informat un procuror, iar detenția minorului fără autorizarea judecătorului nu poate dura mai mult de 24 de ore. Această sarcină a procuraturii captează o bună parte din timpul de muncă al procurorilor. Astfel, potrivit Raportului activității organelor procuraturii pentru anul 2013, în anul 2013 au fost pornite 2,143 de cauze penale împotriva minorilor. Acestea reprezintă 33% din toate urmărirea penale exercitate de procurori (6,465). În cadrul sondajului procurorii au fost întrebați dacă această competență ar trebui transferată ofițerilor de urmărire penală. Răspunsurile procurorilor sunt prezentate în graficul de mai jos, din care rezultă că 58% din respondenți mai degrabă nu ar fi de acord sau nu sunt deloc de acord cu acordarea acestei competențe ofițerilor de urmărire penală:



Și mai multe întrebări trezește competența exclusivă a procurorilor de a exercita urmărirea penală împotriva executorilor judecătorești, competență ce a fost introdusă chiar în anul 2012. CPP nu face distincție între diferite categorii de învinuiri aduse executorului judecătoresc. Astfel, urmărirea penală împotriva executorului judecătoresc trebuie exercitată de procuror chiar dacă cauza penală vizează acțiuni sau inacțiuni care nu țin de exercitarea atribuțiilor executorului judecătoresc. Pe de altă parte, exercitarea urmăririi penale împotriva unui avocat, profesie care, de regulă, are relații mai încordate cu ofițerii de urmărire penală, nu este dată în competența exclusivă a procurorilor. Recomandăm examinarea oportunității excluderii din competența exclusivă a procurorilor exercitarea urmăririi penale împotriva executorilor judecătorești.

Procurorii au fost întrebați ce infracțiuni ar trebui să rămână în competența exclusivă a procurorilor. Faptele de tortură, faptele comise de persoane cu funcție de demnitate publică, faptele comise de reprezentanți ai organelor de aplicare a legii și ai serviciului de informații sunt considerate grave de către procurori și ar trebui să fie investigate nemijlocit de procurori.

CPP prevede că procurorul „conduce” sau „exercită” urmărirea penală. O problemă a sistemului din Republica Moldova pare a fi nedelimitarea clară în practică a sarcinilor între procurori și ofițerii de urmărire penală la instrumentarea cauzelor penale atunci când procurorul „conduce” urmărirea penală. Această neînțelegere ar putea să se datoreze în principal abordărilor cazuistice și lipsei de fermitate a procurorilor, decât reglementării insuficiente în lege. A fost sesizată o reticență a procurorilor de a-și asuma responsabilitatea pentru calitatea urmăririi penale, reticență care poate fi explicată prin calitatea adesea contestabilă a urmăririlor penale exercitate de către ofițerii de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Centrului Național Anticorupție (CNA) sau Serviciului Vamal.

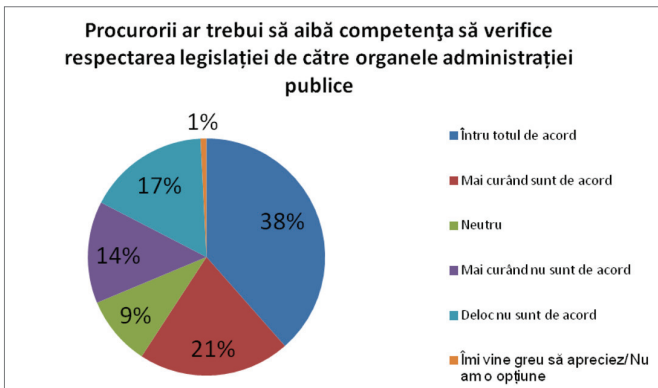
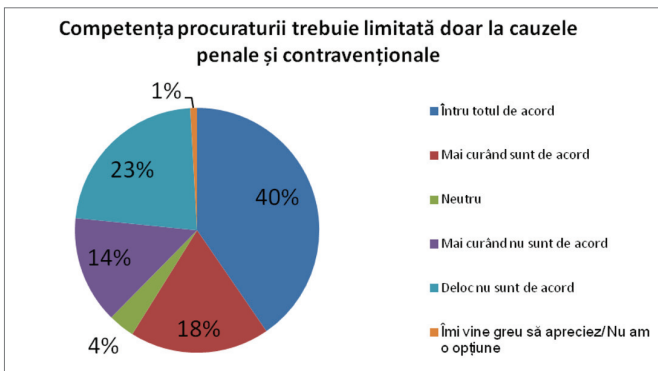
b) domeniul non-penal

Pe lângă competențe în domeniul penal, procurorii din Republica Moldova au competențe destul de largi și în alte domenii. Ei pot intenta acțiuni civile și aplica sancțiuni contravenționale. În ceea ce privește acțiunile civile, art. 71 din Codul de procedură civilă prevede că acțiunea poate fi intentată de procuror în interesul persoanelor incapabile sau al altor persoane care "nu se pot adresa personal în judecată din motiv de sănătate, vârstă înaintată ... sau din alte motive". Același articol prevede că procurorul poate intenta acțiunea și în interesul statului sau al societății în nouă cazuri expres prevăzute de acest articol, precum și în alte cazuri prevăzute de lege. În fapt, procurorii pot intenta acțiuni în interesul statului oricând, atunci când, direct sau indirect, se aduce atingere interesului public, proprietății statului sau formării și executării bugetului.

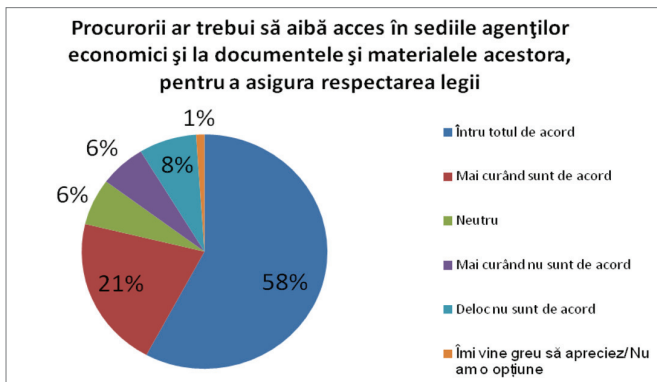
Art. 6 al Legii cu privire la procuratură mai prevede că, pe lângă competențele legate de exercitarea urmăririi penale, procurorul poate să dispună organelor abilitate efectuarea controalelor la agenții economici, să solicite explicații verbale și scrise în cazul încălcării drepturilor omului sau a "ordinii de drept", precum și să aibă acces liber în localurile instituțiilor publice, ale agenților economici, ale altor persoane juridice, precum și la

documentele și materialele lor. Art. 18 al Legii cu privire la procuratură mai conferă procurorului dreptul de a emite sesizări obligatorii pentru instituții și persoane cu funcție de răspundere pentru restabilirea legalității "în cazurile în care stabilește că fapta prejudiciabilă ar putea atrage măsuri ori sancțiuni altele decât cele prevăzute de legea penală". De asemenea, legislația cu privire la petiționare obligă procurorii să răspundă la orice petiție.

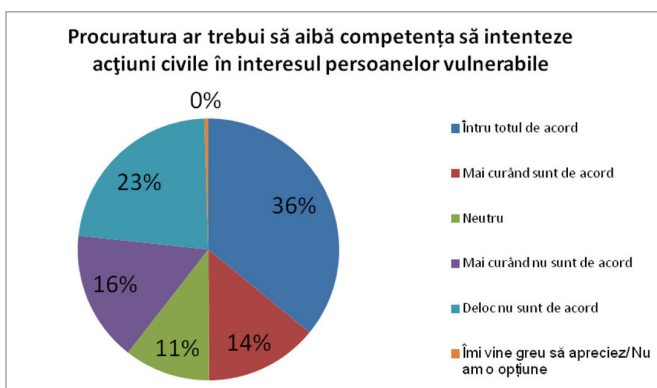
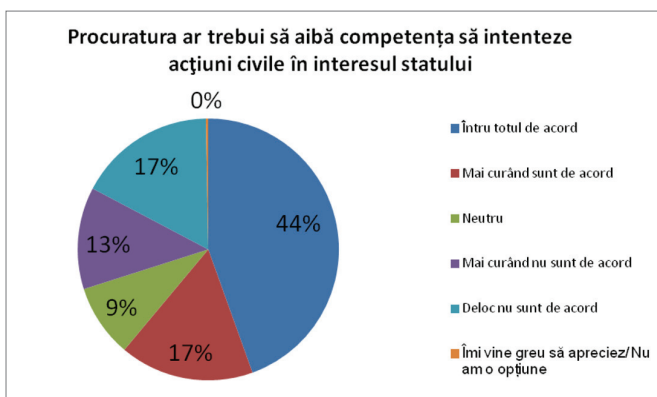
În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați despre competențele procurorilor în domeniul non-penal. Răspunsurile confirmă că 59% din respondenți consideră că procuratura ar trebui să se ocupe exclusiv de cauzele penale și contravenționale. Cu toate acestea, fiind întrebați despre dreptul procurorilor de a efectua controale la autoritățile publice, aceleași 59% din respondenți au declarat că sunt de acord cu această competență. Răspunsurile procurorilor sunt prezentate în următoarele două grafice.



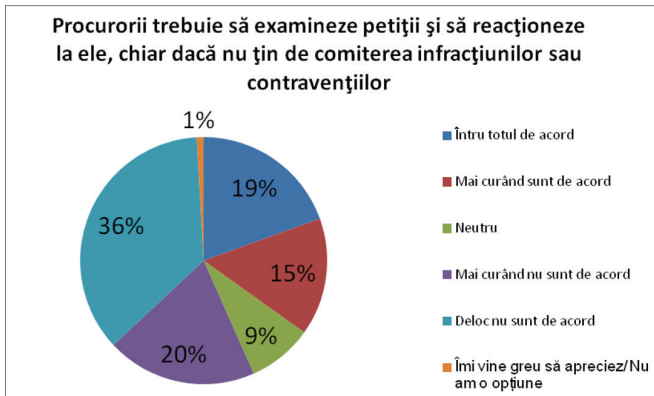
Un aspect contestat de-a lungul anilor este competența procuraturii de a verifica respectarea legalității de către agenții economici în alte cazuri decât cele în care există bănuiala că a fost comisă o infracțiune. Fiind întrebați despre această competență, 79% din procurorii care au participat la sondaj au declarat că sunt întru totul de acord sau mai degrabă de acord cu această competență. Răspunsurile procurorilor sunt prezentate în graficul de mai jos.



În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați despre competența de a intenta acțiuni civile în interesul statului și al persoanelor vulnerabile. 61% din respondenți au fost de acord cu competența de a intenta acțiuni civile în interesul statului și doar 50% au fost de acord cu competența de a intenta acțiuni civile în interesul persoanelor vulnerabile. Răspunsurile procurorilor sunt prezentate în graficele de mai jos.



Totuși, atunci când procurorii au fost întrebați despre obligația de a examina petițiile, doar 34% din respondenți au declarat că aceasta ar trebui să existe, iar 56% nu au fost de acord cu existența acestei obligații pentru procurori. Răspunsurile procurorilor sunt prezentate în graficul de mai jos.



Rezultatele sondajului confirmă că procurorii sunt de acord cu limitarea competențelor procuraturii la domeniile penal și contravențional. Totuși procurorii ar dori să aibă competențe destul de largi pentru a efectua controale la autoritățile publice și agenții economici. Astfel de răspunsuri sunt greu de conciliat și mai degrabă vorbesc despre conștientizarea problemelor existente, dar și despre reticența de a renunța la competențele actuale, care se pare că le oferă procurorilor un anumit confort. De asemenea, procurorii ar fi mai degrabă de acord să intenteze acțiuni în interesul statului decât în interesul persoanelor vulnerabile. Aceste rezultate ar trebui să genereze întrebări serioase în ceea ce privește percepția de către procurori a rolului lor în cadrul justiției civile. Competențele atât de largi în alte domenii decât în cel penal acordate prin lege procurorului creează premise pentru distragerea atenției procuraturii de la domeniul penal, care ar trebui să reprezinte principalul, dacă nu unicul, domeniu de preocupare al unei procuraturi moderne. Menținerea competențelor procurorilor de a compărea în procedurile civile poate servi și drept prilej pentru sporirea presiunilor politice asupra procurorilor sau premisă pentru corupție.

De-a lungul timpului, poziția Comisiei de la Veneția în direcția concentrării activității procurorilor pe chestiuni de natură penală a fost constantă. De exemplu, în Opinia elaborată referitor la proiectul de lege privind procuratura Ucrainei⁶, Comisia de la Veneția notează că rolul procurorului este un subiect extrem de disputat în statele ex-sovietice, mai ales în contextul reformelor sistemelor judiciare – aceste reforme înlătură din competențele procurorilor pe cele privind supravegherea generală, limitând rolul procurorului la materia penală în conformitate cu standardele europene. O altă competență pusă în discuție în Opinie este cea care privește rolul procurorului în protejarea drepturilor omului. Comisia de la Veneția arată că acest rol în trecut era justificat de performanța scăzută a instituțiilor care nu asigurau de facto respectarea drepturilor omului. Comisia de la Veneția a sugerat că aceste două competențe ar trebui transferate de la procurori către alte instituții ale statului – cea privind supravegherea generală ar trebui să fie înlocuită de către instanțele de judecată, care au competența de a verifica legalitatea tuturor actelor administrației, iar cea privind asigurarea respectării drepturilor omului ar trebui transferată către Ombudsman.

⁶ CDL-AD(2012)019

[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2012\)019-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2012)019-e)

Comisia de la Veneția a analizat și competența procurorilor de a interveni pentru protejarea intereselor economice ale statului. Ea sugerează circumstanțierea acestei intervenții situațiilor în care interesele economice ale statului sunt puse în pericol prin acțiuni sau omisiuni ale altor persoane juridice cu interese divergente. În opinia Comisiei de la Veneția, această reșezare a competențelor ar asigura separația puterilor în stat și ar echilibra sistemul instituțional – de altfel, aceste recomandări au fost formulate și anterior în opinia CDL-AD(2010)044.

În Recomandarea 11 din 2012 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, sunt tratate liniile principale privind rolul procurorilor în afara sistemului de justiție penală. Comisia de la Veneția arată – în Opinia privind proiectul de lege referitor la procuratura din Ucraina – că prevederile Recomandării 11 din 2012 trebuie înțelese ca trasând limite pentru competențele extra-penale ale procurorilor, iar nu ca o invitație pentru includerea competențelor extra-penale în sfera de activitate a procurorilor. Competențele extra-penale trebuie să fie prevăzute de lege clar și limitativ și trebuie exercitate cu respectarea principiilor legalității, obiectivității, corectitudinii și imparțialității.

Recomandarea 1604 din 2003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei atrage atenția asupra unor zone vulnerabile în care s-ar putea ajunge la încălcarea Convenției Europene pentru Drepturile Omului, dacă statele nu reglementează atent activitatea procurorilor. Atunci când procurorii au competențe în materii extra-penale, rolul lor nu trebuie să genereze conflicte de interese sau să inhibe capacitatea persoanelor de a cere respectarea drepturilor lor. De asemenea, trebuie respectată separația puterilor în stat, iar implicarea guvernului în dosare individuale ale procurorilor trebuie exclusă.

Deși nu este scopul principal al acestei analize, de la bun început trebuie precizat că o optimizare a sistemului Procuraturii Republicii Moldova ar trebui să țină cont în mod fundamental de intențiile pe care legiuitorul le are pentru viitorii ani cu privire la construcția legislativă în materie penală și procesual-penală. Desigur, în funcție de atribuțiile pe care legiuitorul își propune să le acorde procurorilor, trebuie gândită și structura Procuraturii și numărul necesar de posturi pentru fiecare nivel instituțional.

În urma analizei volumului de muncă al procurorilor din Republica Moldova pentru anii 2010-2012, s-a încercat calcularea modului de afectare a sarcinii de muncă a procurorilor în cazul excluderii competenței de a compărea în procedurile civile. Rezultatele sugerează că, în urma excluderii acestei competențe, sarcina de muncă a procurorilor se va reduce cu cel puțin 5%.

Structura organelor procuraturii

Structura organelor procuraturii depinde în mare parte de funcțiile procuraturii și de independența internă acordată procurorilor. De asemenea, contează care este conlucrarea dintre Procuratura Generală și celelalte procuraturi, relația dintre procuratură și celelalte autorități care au competențe în domeniul penal, organizarea administrativ-teritorială și harta judecătorească.

2.1 Structura procuraturii

De regulă, structura procuraturii oglindește structura sistemului judecătoresc. Spre exemplu, în **Franța**, procurorii sunt subordonați Procurorilor Generali ai Procuraturilor de pe lângă curțile de apel care se subordonează, la rândul lor, ministrului Justiției. Și în **Cehia** structura Procuraturii urmărește structura instanțelor de judecată și are patru niveluri: Procuratura Supremă a Republicii (cu sediul la Brno), două Înalte Procuraturi (la Praga și Olomouc), opt Procuraturi Regionale și 89 de procuraturi districtuale și departamentale. Competențele procuraturilor sunt similare celor ale instanțelor judecătorești pe lângă care funcționează. Și în **Bulgaria** structura Procuraturii este similară și include Procuratura Supremă de Casație, procuraturile de apel, procuraturile districtuale și procuraturile regionale. În **Polonia** Procuratura este compusă din: Procuratura Generală, Procuraturile regionale, districtuale și de apel, Procuratura Militară și procurorii atașați Institutului Memoriei Naționale.

În **România**, Procurorul General conduce Ministerul Public, care este compus din structurile de parchet civile și cele militare. Structurile de parchet civile sunt compuse din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetele de pe lângă Curțile de Apel, Parchetele de pe lângă Tribunale și Parchetele de pe lângă judecătorii. În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează două structuri specializate: Direcția Națională Anticorupție (DNA) și Direcția de Combatere a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism (DIICOT). Aceste direcții sunt conduse de procurori-șefi și se subordonează direct Procurorului General al României. Structurile militare de parchet sunt compuse din Secția parchetelor militare din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel, Parchetul Militar de pe lângă Tribunalul Militar Teritorial și parchetele militare de pe lângă tribunalele militare.

Sunt 15 parchete de pe lângă curțile de apel, 42 de parchete de pe lângă tribunale și 182 de parchete de pe lângă judecătorii. În cadrul parchetelor de pe lângă curțile de

apel funcționează o secție de urmărire penală și supraveghere a cercetărilor penale, o secție judiciară. La Parchetele de pe lângă Curțile de Apel Constanța și Galați funcționează și câte o secție maritimă-fluvială. În cadrul parchetelor de pe lângă tribunale, există o secție de urmărire penală și supraveghere a cercetărilor penale, o secție judiciară și un compartiment economico – administrativ.

În **Germania**, structurile de procuratură sunt conduse de un Procuror General, în cazul parchetelor de pe lângă înaltele curți regionale, și de procurori-șefi seniori, în cazul parchetelor de pe lângă curțile regionale. Diviziunile interne din cadrul fiecărei structuri de parchet sunt conduse de procurori superiori. Numărul și competența acestor diviziuni se stabilesc de către fiecare structură de parchet în parte. În general, structurile mari de parchet dispun de diviziuni specializate pe anumite tipuri de infracțiuni (ex. corupție, criminalitate organizată, infracțiuni legate de piața de capital, infracțiuni legate de presă, infracțiuni legate de protecția mediului, infracțiuni legate de minori) care se adaugă diviziunilor cu competențe generale.

Procuratura de cel mai înalt nivel din **Republica Moldova** este Procuratura Generală. În țară mai există procuraturi de nivelul curților de apel (cinci la număr), procuraturi specializate (anticorupție, militare și de transport) și procuraturi de sector (42 la număr). Mai există Procuratura municipiului Chișinău și Procuratura Unității Administrative Găgăuzia, care sunt superioare procuraturilor de sector din circumscripția lor. În municipiul Chișinău sunt cinci procuraturi de sector, iar în UTA Găgăuzia - trei. Structura organelor procuraturii din Republica Moldova, cu excepția procuraturilor specializate, a Procuraturii municipiului Chișinău și a Procuraturii Unității Administrative Găgăuzia, reproduce structura hărții judecătorești. Structura oficiilor procuraturii din Republica Moldova este prezentată în **Anexa nr. 2A**.

Se pare că în Republica Moldova nu există o delimitare clară a competențelor diferitor procuraturi. Astfel, în domeniul penal nu este delimitată clar nici în lege și nici în practică competența între procuraturile de sector și Procuratura Generală. Este adevărat că Procurorul General, în temeiul art. 270 alin. 6 CPP poate transmite pentru exercitare orice cauză penală unui procuror din Procuratura Generală și această situație este de înțeles. Cu toate acestea, până acum trebuiau reglementate mai detaliat situațiile în care Procuratura Generală este responsabilă din oficiu de anumite tipuri de cauze. În practică, este straniu ca alte procuraturi decât Procuratura Generală să fie responsabile de infracțiunile cibernetice sau de cele care vizează traficul de ființe umane. De asemenea, legea nu face distincție între competența procuraturilor de sector sau raionale și Procuratura UTA Găgăuzia sau Procuratura municipiului Chișinău. Aceste lacune nu adaugă previzibilitate și sustenabilitate sistemului procuraturii. Aceste aspecte vor fi discutate în detaliu în capitolele ce urmează și sunt determinate în cea mai mare măsură de subordonarea ierarhică din procuratură.

2.2 Subordonarea ierarhică

În cadrul sistemelor europene de drept, chestiunea independenței procurorilor este tratată extrem de diferit – unele țări acordă procurorilor o independență funcțională similară cu cea a judecătorilor, pe când altele plasează procurorii sub controlul direct și strict al

guvernului prin intermediul Ministerului Justiției. Spre deosebire de activitatea judecătorilor care trebuie să se desfășoare fără ingerințe din partea sferei politice, în privința procurorilor rolul Ministerului Justiției există și variază de la o implicare în procedura de numire și revocare a celor mai importante funcții din sistem (**România**), până la posibilitatea de a formula instrucțiuni generale către procurori (**Franța și Germania**). Conform studiului CEPEJ din anul 2012, în 27 de state procurorii se bucură de un statut independent, iar în 15 state sunt plasați sub autoritatea ministrului Justiției. Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei permite atât existența unor procuraturi independente, cât și a unor procuraturi integrate în executiv.

Comisia de la Veneția a realizat un studiu privind standardele europene referitoare la independența procuraturii (nr. 494/2008 din 20 mai 2010)⁷, în care se referă la tendința semnificativă de creștere a independenței atât în sistemele de procuratură din țările cu tradiție anglo-saxonă, cât și în cele aferente statelor cu un sistem de drept continental. Acest studiu arată că în Europa sunt profund minoritate statele în care procuratura este parte integrantă a puterii executive - **Austria, Danemarca, Germania, Olanda, Norvegia și Polonia**. Preocuparea principală în legătură cu interacțiunea între executiv și procuratură este ca executivul să nu aibă intervenții directe în activitatea procuraturii și de aceea rolul Ministerului Justiției trebuie limitat la competența de a da instrucțiuni administrative. Comisia a analizat și mecanismele de responsabilitate ale procuraturilor europene și a arătat că este important să se elimine orice fel de responsabilitate față de Parlament legată de cazuri concrete pe care procurorii decid să le investigheze sau să nu le investigheze. Parlamentul ar trebui să primească doar rapoarte de activitate care au caracter general.

Comisia de la Veneția a menționat în studiul său că este foarte important să se înțeleagă faptul că și atunci când procurorii fac parte din sistemul judiciar, fiind magistrați, independența lor diferă în mod fundamental de cea a judecătorilor. Se discută despre o *independență externă* a procuraturii care constă în faptul că executivul nu are dreptul să intervină în mod direct în dosare concrete, cerând Procurorului General sau procurorului de caz să procedeze într-o anumită manieră, dar poate formula direcțiile de politică penală pe care trebuie să se plieze apoi activitatea procuraturii. Pe de altă parte, se discută despre o *independență internă* a procurorilor de caz, a căror activitate ar trebui să nu poată fi influențată în mod nepermis de către superiorii lor. Un element definitoriu în ceea ce privește procuratura este acela al subordonării ierarhice față de Procurorul General – acest principiu comportând diferite nuanțe în statele europene (în Italia, procurorii se bucură de mai multă autonomie). Acesta este ajutat în activitatea sa de către un număr variabil de adjuncți, cărora Procurorul General le delegă anumite atribuții. În statele federale, procuraturile regionale beneficiază de mai multă autonomie față de conducerea centrală decât în statele unitare. Independența internă poate consta așadar în dreptul procurorilor de caz de a decide suveran cu privire la anumite acte procedurale, fără ca acestea să fie confirmate de superiorii lor.

⁷ Preliminary draft report on European standards as regards the independence of the judicial system: Part II – the prosecution service, disponibil la: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD\(2010\)001-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-JD(2010)001-e)

În **România**, dispozițiile procurorului ierarhic superior date în scris și conforme legii sunt obligatorii pentru procurorii din subordine. În privința soluțiilor pe care le dispune în dosarele sale, procurorul de caz este independent și poate contesta la Consiliul Superior al Magistraturii intervenția procurorului ierarhic superior în efectuarea urmăririi penale sau în adoptarea soluției de către procurorul de caz. Actele adoptate de procurorul de caz pot fi anulate motivat de către procurorul ierarhic superior, dacă acesta le apreciază ca fiind nelegale. Unui procuror nu îi poate fi luat un dosar deja repartizat decât dacă a lăsat cauza neexaminată în mod nejustificat mai mult de 30 de zile, absentează de la serviciu și există cauze obiective care justifică urgența efectuării unor proceduri și care împiedică rechemarea sa, respectiv dacă este suspendat sau își încetează calitatea de procuror.

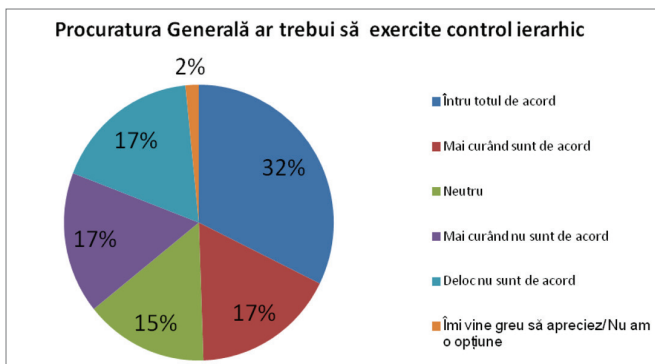
Apare o problemă interesantă în ceea ce privește deciziile procurorilor de a nu investiga anumite dosare. Dacă în cazul investigațiilor care ajung în instanță toate actele procurorilor sunt evaluate de către judecători, în cazul deciziilor de a renunța la investigații nu se întâmplă mereu acest lucru. Mai exact, în majoritatea cazurilor deciziile procurorilor de a opri anumite investigații nu ajung niciodată în fața unei instanțe de judecată. Majoritatea sistemelor penale permit ca persoanele care se consideră afectate de o decizie a procurorului, prin care se clasează un dosar, să conteste această decizie în instanță. Cu toate acestea, într-o multitudine de cazuri, victima este însuși statul, neexistând legitimare procesuală pentru persoane individuale. Acesta este cazul infracțiunilor care privesc bugetele publice și funcționarea instituțiilor publice. De exemplu, **Italia** a creat un sistem prin care toate deciziile procurorilor de a clasa anumite dosare sunt confirmate de instanțele de judecată.

În **Republica Moldova** a existat mereu subordonarea ierarhică a procurorilor. Pe de o parte, numărul procurorilor ierarhic superiori este destul de mare, iar pe de altă parte, competențele procurorilor ierarhic superiori sunt vag reglementate în lege. Potrivit legii, ierarhic superior nu este nemijlocit doar procurorul-șef și Procurorul General, ci și un număr mare de alți procurori. Astfel, art. 6, p. 37¹ CPP, prevede că procuror ierarhic superior în contextul dosarelor penale "teritorial, este procurorul specializat și adjuncții lor, procurorul municipiului Chișinău și cel al Găgăuziei, precum și adjuncții lor, șefii de subdiviziuni ale Procuraturii Generale responsabili de urmărirea penală și adjuncții lor, prim-adjunctul și adjuncții Procurorului General, Procurorul General". În consecință, un procuror de rând dintr-o procuratură de sector din municipiul Chișinău are cel puțin 6 procurori ierarhic-superiori. Aceștia pot da indicații atât până la pornirea urmăririi penale, cât și pe durata urmăririi penale. Aceste indicații pot viza nu doar legalitatea acțiunilor procurorului, ci și oportunitatea întreprinderii unor măsuri procesuale. De asemenea, ei pot anula ordonanțele procurorilor ierarhic-inferiori, iar conform art. 51 CPP, indicațiile scrise ale procurorului ierarhic superior sunt obligatorii. Mai mult ca atât, conform art. 270 alin. 5 CPP, procurorii ierarhic-superiori din Procuratura Generală (alții decât Procurorul General și adjuncții acestuia), Procuratura municipiului Chișinău și Procuratura UTA Găgăuzia pot transfera o urmărire penală dintr-o procuratură de sector într-o altă procuratură de sector. Procurorii ierarhic-superiori pot interveni atât la sesizare, cât și din oficiu.

Numărul atât de mare al procurorilor ierarhic-superiori nu contribuie deloc la o poziție procesuală sigură a procurorilor ierarhic-inferiori. Mai mult, competențele largi

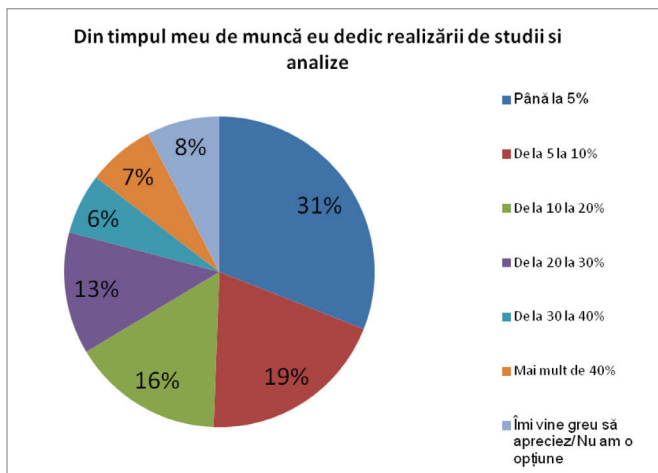
ale procurorilor ierarhic-superiori pot afecta serios strategiile și tacticile procurorului responsabil de dosar și chiar pot duce la scurgerea informațiilor confidențiale, mai ales în cauzele complexe, de rezonanță sau sensibile. Este necesară reducerea numărului procurorilor ierarhic-superiori și instituirea unui singur nivel de control ierarhic-superior. Persoanele nesatisfăcute de decizia procurorului ierarhic-superior se pot adresa ulterior în instanța de judecată. Cu toate acestea, nu ar trebui afectată, în acest sens, Competența Procurorului General. De asemenea, este necesară reglementarea clară a situațiilor în care pot interveni procurorii ierarhic-superiori. Este adevărat că în anul 2012 prevederile art. 52 CPP, care reglementează *inter alia* competența procurorului ierarhic superior, au redus posibilitatea de intervenție a procurorului ierarhic-superior, însă modificările din 2012 se referă doar la transferul cauzei penale, nu și la darea indicațiilor.

În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați cum văd ei atribuțiile Procuraturii Generale, fiind enumerate 13 atribuții pe care în prezent le exercită Procuratura Generală, inclusiv cu privire la controlul ierarhic. În privința a 12 întrebări majoritatea covârșitoare a respondenților s-au pronunțat pentru menținerea atribuțiilor. Totuși, la întrebarea privind controlul ierarhic, poziția procurorilor s-a împărțit. Doar 49% din respondenți s-au pronunțat în favoarea menținerii acestei competențe. 34% din procurori nu au fost de acord cu aceasta. Mai multe detalii privind răspunsul procurorilor sunt prezentate în următorul grafic.



Un alt aspect care poate crea premise pentru diminuarea independenței procurorilor îl reprezintă practica extinsă a Procuraturii Generale de a solicita de la celelalte procuraturi, în special de la cele de nivelul curților de apel, generalizarea practicilor procurorilor și a instanțelor de judecată. Intenția Procuraturii Generale de a monitoriza schimbarea practicii este un lucru pozitiv. Totuși, solicitarea prea frecventă a unor asemenea generalizări reduce substanțial posibilitățile procurorilor de a se ocupa de sarcinile lor principale. În anul 2011, procurorii au întocmit peste 2,000 de generalizări, iar în 2012 circa - 1,950. De asemenea, a fost surprinzător să constatăm că procuraturile de nivelul curților de apel emit un număr mare de note informative la Procuratura Generală cu privire la cauzele pe care le examinează. Astfel, în anul 2012, cele 4 procuraturi existente au întocmit 145 de note informative. Fiind întrebați cât timp dedică elaborării de studii și analize, 16% din procurorii chestionați au declarat că dedică acestui proces de la 10% la 20% din timpul de muncă, 13% din procurori au declarat că dedică acestei activități de la 20% la 30% din timpul de muncă, iar alte 13%

din procurori - peste 30% din timpul de muncă. Pentru mai multe detalii a se vedea graficul următor. Numărul mare de solicitări de acest gen poate crea impresia procurorilor ierarhic inferiori că Procuratura Generală pune pe umerii lor o parte din atribuțiile ce revin acestora.



2.3 Procuratura Generală

Procuratura Generală este, de regulă, structura cu rang ierarhic superior în sistemul procuraturii. Rolul Procuraturii Generale variază de la o țară la alta, acoperind o arie extrem de largă de atribuții, de la formularea de îndrumări metodologice până la susținerea cazurilor în fața Curții Supreme, a Curții Constituționale și ancheta propriu-zisă a dosarelor complexe sau care privesc persoane cu statut special (membri ai Parlamentului sau ai Guvernului, magistrați etc.).

În funcție de rolul acordat Procuraturii Generale, variază și structura, și numărul de procurori care activează în Procuratura Generală. Spre exemplu, în Procuratura Generală din **Norvegia**, care are o populație puțin peste cea din Republica Moldova, activează mai puțin de 20 de procurori. Aceștia se ocupă în principal de stabilirea politicilor la nivel de procuratură și administrarea sistemului organelor procuraturii, inclusiv unele din atribuțiile Consiliului Superior al Procurorilor din Republica Moldova (CSP). În **România**, care are o populație de 6 ori mai mare decât Republica Moldova, în anul 2013, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție avea 175 de funcții de procuror.

În **Spania**, Procuratura Generală este compusă din: Serviciul de Inspecție în Procuratură, Secretariatul Tehnic și o Unitate Administrativă. De asemenea, Procuratura Generală include și structuri specializate responsabile de supervizarea activității procurorilor în anumite sectoare de activitate, după cum urmează: Procuratura privind violența în familie, Procuratura privind infracțiunile din regimul urbanistic, protejarea patrimoniului istoric, împotriva mediului și a pădurilor, Procuratura pentru protecția minorilor, Procuratura privind accidentele de muncă, Procuratura privind siguranța rutieră și Procuratura pentru străini.

La 31 decembrie 2012, în Procuratura Generală din **Republica Moldova** existau 152 de funcții de procuror, ceea ce reprezintă 19,7% din numărul total de funcții de procuror din

țară (771). Pe parcursul anilor 2010-2012, în Procuratura Generală nu s-a schimbat numărul funcțiilor de procuror, după cum nu s-a schimbat nici numărul total de funcții de procuror din țară.

La 1 ianuarie 2013, în Procuratura Generală erau 25 de subdiviziuni. Organigrama Procuraturii Generale este prezentată în **Anexa nr. 2B**. Procurorii activau în toate subdiviziunile, cu excepția a două secții - Secția finanțe și contabilitate și Secția logistică. Am fost surprinși să constatăm că mai mulți procurori activau și în subdiviziunile Procuraturii Generale care nu se focusează preponderent pe aspecte juridice, cum ar fi Serviciul de presă sau Secția personal. La sfârșitul anului 2012, din cele 152 de funcții de procuror din Procuratura Generală, 54 de funcții erau repartizate în mod egal (câte 27) între două Direcții - cea judiciară și cea de control a urmăririi penale și asistență metodică. În Direcția de exercitare și conducere a urmăririi penale, precum și în Direcția investigații generale, erau câte 23 de funcții. Pentru mai multe detalii în acest sens a se vedea **Anexa nr. 2C**.

Sarcinile diferitor subdiviziuni ale Procuraturii Generale sunt stabilite în Regulamentul intern de activitate al acesteia, aprobat de către Procurorul General. Totuși, o analiză sumară a organigramei și a sarcinilor subdiviziunilor Procuraturii Generale menționate pe pagina web a Procuraturii Generale sugerează că competențele unor subdiviziuni ar putea să se suprapună cu ale altor subdiviziuni. Astfel, Direcția investigații generale pare să se ocupe atât de cauze penale, cum ar fi infracțiunile comise în forțele armate, cât și de cauze non-penale, cum ar fi controlul executării pedepselor sau investigațiile financiar-economice. Ne este greu să înțelegem din ce motiv cauzele penale complexe ale acestei direcții nu ar putea fi examinate de Secția responsabilă de exercitarea urmăririlor penale pe cauze excepționale, iar cele simple - de către procuraturile de sector sau raionale. Se pare că existența acestei Direcții este în principal determinată de existența a 3 adjuncți ai Procurorului General și de trecutul țării, când procuratura avea competențe extinse în ceea ce privește controlul respectării legislației.

Volumul de muncă al Direcției Investigații Generale trezește întrebări serioase în ceea ce privește necesitatea existenței acesteia. Direcția este compusă din 4 secții. În anul 2012, cei 8 procurori ai Secției investigații financiar-economice au transmis în judecată doar 19 dosare penale. În schimb, ei au examinat 634 de petiții, au intentat 36 de dosare contravenționale, au efectuat 11 controale și au emis 146 de acte de răspuns ca urmare a examinării petițiilor, audierii cetățenilor și a controalelor efectuate. Cei 4 procurori din Secția minori și drepturile omului nu au instrumentat niciun dosar penal, civil sau contravențional. În 2012, ei și-au axat activitatea pe examinarea petițiilor (396, dintre care 199 au fost trimise după competență), primirea persoanelor în audiență (41), generalizarea practicii (50 de note informative întocmite pentru Procurorul General și 13 recomandări metodice) și modificarea legislației (40 de inițiative). În 2012, cei 4 procurori din Secția investigații în forțele armate s-au axat mai mult pe efectuarea controalelor (285) și întocmirea sesizărilor (139). De asemenea, ei au transmis în judecată 13 cauze penale. Secția responsabilă de controlul locurilor de detenție și executarea sentinței, în care activează 4 procurori, s-au axat pe examinarea petițiilor (605, dintre care 429 au fost trimise după competență), primirea persoanelor în audiență (484) și efectuarea controalelor (68). De asemenea, aceasta a examinat 23 de sesizări cu privire

la infracțiuni și a dispus pornirea a 9 cauze penale, însă toate acestea au fost remise altor procuraturi pentru exercitarea urmăririi penale. Cifrele de mai sus sugerează în mod clar că, din punct de vedere al eficienței, existența Direcției Investigații Generale este greu de justificat, mai ales având în vedere tendința de a reduce competențele procuraturii în domeniul non-penal. Atribuțiile secțiilor acestei direcții ar putea fi date în competența altor direcții ale Procuraturii Generale sau chiar în competența procuraturilor de sector.

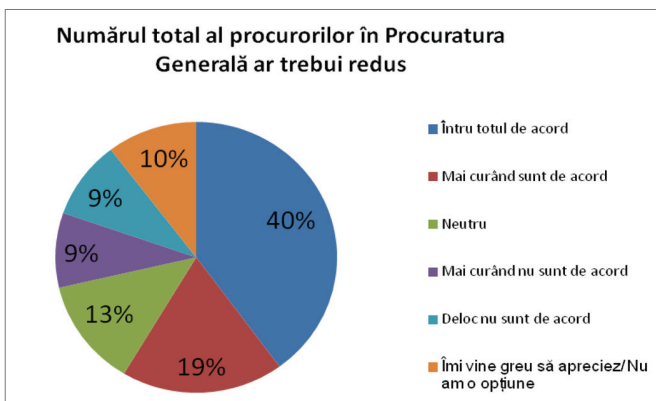
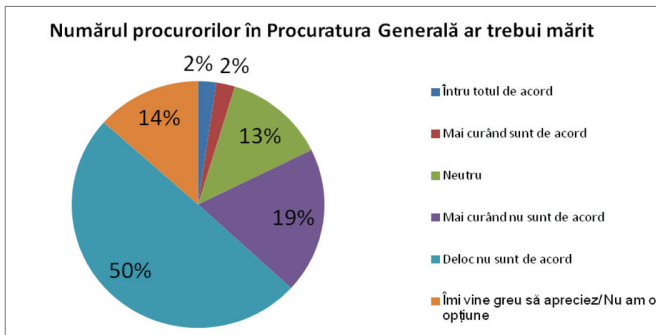
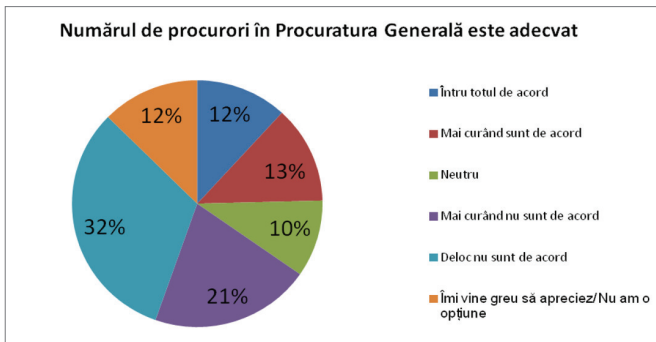
Spre deosebire de multe țări europene, Procuratura Generală a Republicii Moldova acceptă cu ușurință să instrumenteze anumite categorii de cauze și să conducă urmărirea penală într-un număr mare de cauze. Astfel, în cadrul Procuraturii Generale există o secție specială care se ocupă preponderent de urmăriri penale - Secția exercitare a urmăririi penale pe cauze excepționale. În 2012, aceasta a dispus pornirea a 78 din cele 112 urmăriri penale pornite de Procuratura Generală și a trimis în judecată 29 din cele 49 de cauze penale instrumentate și transmise în judecată de Procuratura Generală. De asemenea, Secția conducere a urmăririi penale în organele centrale ale Ministerului Afacerilor Interne și ale Serviciului Vamal conduce anual urmărirea penală în peste 200 de cauze penale. Concentrarea Procuraturii Generale asupra unui număr atât de mare de cauze penale nu poate să nu distragă atenția acesteia de la sarcinile principale ale unei Procuraturi Generale europene - stabilirea politicilor la nivel de sistem al procuraturii și administrarea acestui sistem. Delegarea competențelor privind exercitarea sau conducerea urmăririlor penale unor alte procuraturi, sau crearea unei procuraturi specializate care să se ocupe de aceste cauze ar putea fi o soluție în acest sens. Aceasta nu înseamnă că Procuratura Generală nu ar trebui să exercite urmărirea penală în anumite cauze cu adevărat excepționale. Totuși, numărul acestora ar trebui să fie mult mai mic, iar menținerea multor procurori pentru a îndeplini această sarcină ni se pare nerezonabilă.

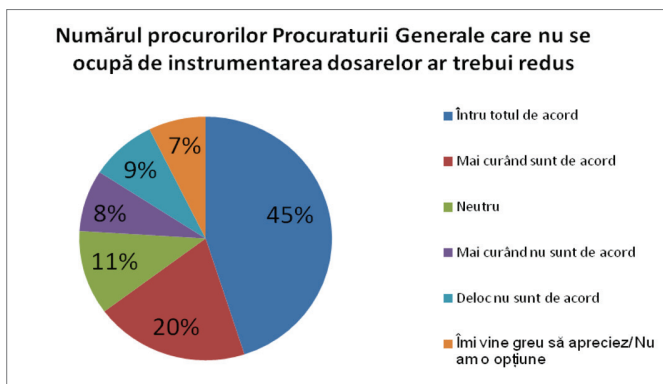
În România, atribuțiile procesuale ale Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt clar divizate între două secții - cea de urmărire penală și criminalistică și cea judiciară. Celelalte subdiviziuni (cu excepția celei militare) nu au atribuții procesuale (a se vedea **Anexa nr. 2D**). În România mai există o structură specializată de parchet care se ocupă de faptele penale comise de militari, însă aceasta este redusă ca dimensiuni și în continuă scădere de personal. În 2013 ea era compusă din 14 procurori. Structuri de parchet militar există și în alte state, cum ar fi Polonia, Bulgaria. Totuși, existența acestor parchete este determinată de mărimea forțelor armate și de prioritățile țării.

După cum am menționat mai sus și va mai fi menționat în continuare în secțiunea privind realocarea personalului, volumul de muncă al procurorilor militari din Republica Moldova este atât de mic încât este greu de justificat din punct de vedere al eficienței existența unor procuraturi militare specializate. În lipsa procuraturilor militare specializate, nu este justificată nici menținerea subdiviziunii specializate a Procuraturii Generale din Republica Moldova.

În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați cum văd atribuțiile Procuraturii Generale, fiind enumerate 13 atribuții pe care în prezent Procuratura Generală le exercită. În privința a 12 întrebări, majoritatea covârșitoare a respondenților s-au pronunțat pentru menținerea atribuțiilor. Totuși, la întrebarea privind controlul ierarhic, poziția procurorilor s-a împărțit. Doar 49% din respondenți au răspuns afirmativ, iar 34% nu au fost de acord cu această competență. Acest rezultat ar putea fi determinat fie de sarcinile de raportare

pe alocuri exagerate, impuse procurorilor de către Procuratura Generală, fie de controlul ierarhic excesiv. Fiind întrebați despre numărul procurorilor din Procuratura Generală, doar 25% din respondenți au susținut că numărul actual al procurorilor din Procuratura Generală este adecvat, iar 53% nu au fost de acord cu aceasta. Doar 4% din respondenți au susținut că numărul procurorilor din Procuratura Generală ar trebui mărit, iar 69% au fost împotriva. În același timp, 59% din procurori au fost de acord cu reducerea numărului procurorilor din Procuratura Generală, și doar 19% au fost împotriva. Pe de altă parte, 65% din respondenți au fost de acord că ar trebui redus numărul procurorilor din Procuratura Generală care nu se ocupă de instrumentarea dosarelor, și doar 16% nu au fost de acord cu aceasta. Detalii cu privire la răspunsurile procurorilor sunt prezentate în următoarele grafice.





Rezultatele sondajului în rândul procurorilor confirmă plenar că, deși procurorii sunt de acord cu multe atribuții ale Procuraturii Generale, ei nu sunt de acord cu controlul ierarhic sporit și numărul mare al procurorilor din Procuratura Generală. În cadrul interviurilor cu procurorii, câțiva procurori au declarat că procurorii Procuraturii Generale nu fac ceea ce ar trebui să facă și ar preferă transferarea multor procurori din Procuratura Generală în procuraturile ierarhic inferioare care instrumentează cauze.

2.4 Procuraturile specializate

Specializarea procurorilor atât la nivel individual, cât și instituțional este asumată ca prioritate, fiind justificată de evoluția rapidă a fenomenului infracțional. Noilor forme de infracționalitate trebuie să le răspundă o structură suplă a parchetelor care să permită utilizarea optimă a resurselor din cadrul sectorului public pentru anihilarea și pedepsirea infractorilor, precum și pentru a recupera pagubele generate prin comportamentul infracțional. Pentru combaterea formelor moderne de infracționalitate, care sunt extrem de sofisticate, Recomandarea 19/2000 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei sugerează, pe lângă pregătirea profesională continuă, promovarea interdisciplinarității la nivelul structurilor de parchet, în principal prin includerea specialiștilor în echipele de anchetă pentru a oferi procurorilor susținerea tehnică de care aceștia au uneori nevoie. Observăm că această direcție este una nouă în contextul organizării procuraturii care a fost de-a lungul timpului o entitate compusă în mod esențial din procurori, ajutați de personalul de suport (asistenți, șoferi etc.). În țările membre ale Uniunii Europene, tendința spre specializare a apărut încă din anii '90. Unitățile specializate au fost înzestrate cu personal calificat care să acorde asistența necesară organelor investigative în derularea anchetelor și o anume autonomie de acțiune în cadrul sistemului de parchet.

În **Spania**, există două structuri specializate de Procuratură care efectuează activități de anchetă. Prima este Procuratura Specializată în combaterea Traficului Ilegal de Droguri. Aceasta participă la proceduri privind traficul de droguri și spălarea de bani asociată acestor infracțiuni care intră în jurisdicția Curții Naționale și a Curților Centrale de Instrucție și coordonează toate activitățile celorlalte parchete privind acest tip de infracțiuni. A doua este Procuratura în Combaterea Corupției și a Criminalității Organizate, care investighează

infraacțiunile de serviciu comise de anumite categorii de funcționari publici, anumite infraacțiuni economice care vizează beneficii ilicite. Înființată în 1996, structura specializată a procuraturii a fost competentă inițial în combaterea infraacționalității economice și a corupției. Ulterior, ea a preluat și competența în combaterea criminalității organizate. Astăzi, Procuratura pentru Combaterea Corupției și a Criminalității Organizate din Spania are competențe în următoarele trei sectoare:

- a) infraacțiunile economice de o complexitate majoră;
- b) infraacțiunile de corupție din sectorul public;
- c) infraacțiunile de spălare de bani săvârșite de grupurile de criminalitate organizată naționale și transnaționale de importanță deosebită, mai puțin cele legate în principal de traficul de stupefiante și de terorism.

Această structură specializată de parchet dispune de unități auxiliare care susțin activitatea procurorilor. O unitate din cadrul Agenției Naționale de Administrare Fiscală acordă sprijin procurorilor. În prezent, această structură are în componența sa 10 persoane, 5 aparținând Inspecției Fiscale și 5 - Trezoreriei. O a doua unitate de susținere vizează administrația publică. Alături de ele lucrează unitățile de susținere ale poliției judiciare compuse din unitatea aparținând Poliției Naționale și din unitatea aparținând Gărzii Civile. Unitatea aparținând Poliției Naționale – așezată în cadrul Comisariatului General al Poliției Judiciare, așadar având competență teritorială pe întreg teritoriul național - este arondată încă din 1995 procuraturii specializate și este compusă din 12 persoane. Unitatea din cadrul Gărzii Civile este de asemenea localizată în cadrul structurii centrale, fapt ce îi conferă competență teritorială generală. Această structură are în componență 10 persoane. În Spania există și alte structuri specializate în combaterea infraacțiunilor de criminalitate informatică, a infraacțiunilor economice, a infraacțiunilor rutiere, a infraacțiunilor privind violența împotriva femeilor.

În **Italia**, Direcția Națională Antimafia este o structură organizată în cadrul Procuraturii Generale de pe lângă Curtea de Casație. Înființată în 1991, această structură are competență teritorială pentru întreg teritoriul țării pentru a investiga infraacțiunile de criminalitate organizată. Direcția Națională Antimafia este condusă de Procurorul național antimafia și cuprinde 20 de magistrați care pot să fie sprijiniți în activitățile investigative de către Departamentul Investigativ Antimafia din cadrul Poliției, de către unități specializate din cadrul Carabinieri și de către Unitatea Centrală de Investigații împotriva Criminalității Organizate din cadrul Gărzii Financiare. Direcția Națională Antimafia are două servicii-suport (serviciul de cooperare internațională și serviciul studii și documentare), restul activității procurorilor din cadrul direcției concentrându-se pe următoarele domenii: mafia, Camorra, 'Ndrangheta, traficul de droguri, traficul de ființe umane, reciclarea bunurilor provenite din infraacțiuni, achiziții publice, ecomafia, falsificarea de instrumente financiare, tranzacții suspecte și organizații criminale străine.

În **Croatia**, în materie de luptă împotriva corupției și a criminalității organizate a fost utilizat conceptul "verticalei": structuri specializate de parchet (USKOK) îi corespunde o structură specializată a poliției (PNUSKOK), iar dosarele instrumentate de aceste unități investigative se judecă de către judecători desemnați anume în acest scop. În acest mod,

specializarea este asigurată pe tot parcursul procesului penal - de la faza inițială a anchetei până la finalizarea dosarului în fața instanței de judecată.

În **Germania**, în anumite landuri, procuratura include o structură specializată pentru combaterea infracțiunilor economice. Aceste structuri includ atât procurori, cât și grefieri, specialiști în domeniul economic și personal auxiliar. Aceste categorii profesionale diferite lucrează împreună în același sediu, acest lucru permițând o bună comunicare între membrii echipei. Adesea în dosarele complexe lucrează o echipă de procurori, abandonându-se paradigma tradițională a procurorului care soluționează singur un dosar.

În **România**, modelul folosit include două structuri specializate de parchet, una în lupta împotriva corupției la nivel înalt (DNA), și alta în combaterea criminalității organizate (DIICOT). Ambele structuri beneficiază de autonomie în cadrul Ministerului Public, fiind conduse de procurori-șefi asimilați cu prim-adjunctul Procurorului General al României, care sunt ordonatori secundari de credite. DNA și DIICOT funcționează în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și toți procurorii din cadrul celor două structuri, inclusiv cei care lucrează la nivel local, beneficiază de un nivel de salarizare egal cu procurorii din Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. Atât infracțiunile de corupție, cât și cele de criminalitate organizată sunt în România date în anchetă proprie a procurorilor. Aceasta înseamnă că procurorul exercită un control total asupra modului în care se desfășoară ancheta încă din debutul dosarului stabilind în detaliu planul de anchetă și implicarea fiecărui membru al echipei de investigație. Specialiștii care activează în cele două structuri specializate elaborează rapoarte de constatare tehnico-științifică pe durata anchetei, rapoarte care pot fi utilizate ca probe în fața instanțelor de judecată. Existența unor rapoarte de constatare nu elimină niciodată posibilitatea de a dispune efectuarea de expertize judiciare fie pe parcursul anchetei, fie în cursul judecății.

DNA nu investighează toate cauzele de corupție. Competența DNA este limitată la infracțiuni de corupție comise de persoane cu funcții importante, alături de infracțiuni de corupție unde valoarea mitei depășește EUR 10,000 sau unde valoarea pagubei depășește EUR 200,000. Pe lângă infracțiunile de corupție, competența DNA mai include toate infracțiunile împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, precum și o serie de infracțiuni de prejudiciu, dacă paguba cauzată depășește EUR 1,000,000. Această concentrare a competenței DNA exclusiv pe infracțiunile grave permite ca resursele alocate Direcției să fie folosite cu maximă eficiență pentru combaterea celor mai serioase încălcări ale legii. De restul infracțiunilor de corupție se ocupă procurorii din structurile de parchet obișnuite.

În cadrul DNA, alături de procurori, lucrează polițiști desemnați din cadrul poliției judiciare, specialiști în diferite domenii de activitate (achiziții publice, finanțe, contabilitate, construcții), precum și personal auxiliar (grefieri) și personal conex (șoferi, personal de întreținere). Personalul DNA este compus din: 130 de posturi de procurori; 170 de posturi de ofițeri și agenți de poliție judiciară; 45 de posturi de specialiști; 85 de posturi de personal auxiliar de specialitate; 80 de posturi de personal economic și administrativ. Un element de particularitate în organizarea DNA este faptul că dispune de propria structură de poliție judiciară, putând, așadar, să își desfășoare activitatea investigativă fără a mai face apel la

structurile de poliție tradiționale, dacă procurorul de caz consideră că această strategie de anchetă este cea oportună. Procurorul-șef al DNA selectează nominal ofițerii de poliție care urmează să fie detașați pe o durată de maxim 6 ani: detașarea ofițerilor și a agenților de poliție judiciară în cadrul Direcției Naționale Anticorupție se face la propunerea nominală a Procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, prin ordin al ministrului administrației și internelor, iar numirea acestora în funcții se face prin ordin al Procurorului-șef al acestei direcții. Detașarea încetează fie la expirarea mandatului de 6 ani, fie prin revocare de către Procurorului-șef DNA prin ordin motivat. Specialiștii realizează rapoarte de constatare tehnico-științifică în dosarele pe care le instrumentează procurorii, fără a fi repartizați exclusiv unei anumite secții. DNA dispune și de un serviciu tehnic condus care oferă sprijin de specialitate pentru realizarea măsurilor speciale de investigație. La nivel central, DNA are două secții cu atribuții investigative și o secție judiciară care asigură reprezentarea în instanță în toate dosarele. La nivel local, DNA dispune de 15 servicii teritoriale – câte unul pe lângă fiecare curte de apel. La nivel teritorial, munca investigativă este combinată cu reprezentarea în instanță, în cadrul serviciilor teritoriale activând atât procurori, cât și polițiști.

Spre deosebire de DNA, DIICOT nu are în componență propria structură de poliție judiciară, ci colaborează pentru realizarea activităților investigative cu structura corespondentă din cadrul Poliției Române (Direcția de Combatere a Criminalității Organizate). DIICOT are în prezent o schemă de personal care include 280 de procurori, 200 de poziții pentru personal administrativ și 40 de specialiști. Ca și în cazul DNA, specialiștii din structura DIICOT realizează constatări tehnico-științifice în dosarele pe care le instrumentează procurorii DIICOT. La nivel central, DIICOT are 5 servicii cu atribuții investigative și unul cu atribuții în materie judiciară. La nivel local, DIICOT are 15 servicii teritoriale pe lângă curțile de apel, 26 de birouri locale și un birou antidrog în cadrul serviciului teritorial București. După cum se poate observa, structura DIICOT este adaptată nevoilor generate de diversificarea criminalității organizate la nivel local. Structurile teritoriale ale celor două Direcții specializate fac parte integrantă din acestea, procurorii fiind salariați la nivelul de salarizare specific Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În **Republica Moldova**, există procuratura specializată în domeniul combaterii corupției (Procuratura Anticorupție), 3 procuraturi militare (pentru zonele nord, centru și sud ale țării) și Procuratura de transport. De asemenea, la nivelul Procuraturii Generale există subdiviziuni specializate în combaterea torturii (Secția combatere tortură) și Secția combatere trafic de ființe umane. Niciuna din aceste procuraturi, cu excepția procuraturilor militare, nu are competența exclusivă de a exercita urmărirea penală. Din contra, aceste procuraturi preferă să conducă urmărirea penală care este efectuată de Centrul Național Anticorupție (CNA), Ministerul Afacerilor Interne sau alți procurori (în cazul secțiilor Procuraturii Generale).

Procuratura Anticorupție are competențe doar în domeniul penal. CPP nu reglementează competența materială a acesteia. Totuși art. 269 CPP reglementează competența CNA, care are dreptul să efectueze urmărirea penală în majoritatea cazurilor (cu excepția situațiilor prevăzute de art. 269 alin. 2 CPP) privind infracțiunile prevăzute de art. 243 (spălarea banilor), 279 (finanțarea terorismului) și 324–335 Cod penal (infracțiuni contra bunei

desfășurări a activității în sfera publică, luarea de mită, darea de mită și abuzul de serviciu). Procuratura Anticorupție are sarcina principală să conducă urmărirea penală în aceste cauze. De asemenea, Procuratura Anticorupție poate oricând prelua o cauză penală de la CNA pentru a fi investigată de către procurorii săi. Totuși, Procuratura Anticorupție nu are ofițeri de urmărire penală proprii, specialiști și nici lucrători operativi. Din aceste motive, în cauzele complexe instrumentate de procurori sunt create grupuri de urmărire penală, cu implicarea angajaților CNA. Pe de altă parte, marea majoritate a cauzelor care pot fi instrumentate de procurorii anticorupție sunt de o complexitate sporită. Din aceste motive, este propusă schimbarea activității și a aparatului Procuraturii Anticorupție după modelul DNA. Aceasta, pe de o parte, va scoate presiunea politică de pe CNA, iar pe de altă parte, va înlătura dualitatea de puteri și interese existente în prezent între conducerea CNA și procurorii anticorupție.

Cu regret, legislația Republicii Moldova nu instituie o limită minimă pentru cauzele care vin în competența Procuraturii Anticorupție sau a CNA. Este nerezonabil să se creeze premise ca procurorii de înaltă calificare să instrumenteze cauzele de corupție simple, care pot fi instrumentate rapid și cu ușurință de alte organe de urmărire penală. În România, spre exemplu, DNA nu investighează cauzele minore de corupție. Instituirea unei limite minime va orienta procurorii spre investigarea cauzelor cu adevărat importante. Până în acest moment, CNA sau Procuratura Anticorupție au furnizat informații cu privire la foarte puține cauze cu adevărat importante.

La sfârșitul anului 2012, Procuratura Anticorupție avea 37 de funcții de procuror. Analiza efectuată în cadrul acestui studiu a constatat că numărul procurorilor anticorupție ar trebui mărit considerabil. Pentru mai multe detalii, a se vedea Capitolul 3 al studiului.

După cum a fost relatat în secțiunea anterioară a studiului, în prezent Procuratura Generală instrumentează prea multe cauze penale. Pentru a permite Procuraturii Generale să se focalizeze pe administrarea procuraturii și pe stabilirea politicilor la nivel de procuratură, este propusă crearea unei structuri separate care să instrumenteze cauzele penale care în prezent sunt instrumentate de către Procuratura Generală. Având în vedere complexitatea chestiunilor care ar cădea în competența noii entități, este recomandat ca structura acesteia și modul de operare să le reproducă pe cele ale DNA și nu pe cele ale DIICOT, ultimul dovedindu-se a fi mai puțin eficient decât DNA.

Având în vedere complexitatea, importanța și sensibilitatea dosarelor care ar putea fi date în competența Procuraturii Anticorupție și a noii entități care se propune a fi creată, este vitală acordarea unei independențe operaționale largi acestora. Obiectivul ar putea fi atins prin subordonarea directă a conducătorilor celor două entități Procurorului General. De asemenea, urmează a fi creat un mecanism special de remunerare a procurorilor și a celui alt personal care activează în aceste procuraturi, precum și îmbunătățirea dotării tehnice a acestor entități.

Volumul de muncă al procurorilor militari și al celor din Procuratura de transport este mai mic decât media per sistem. Propuneri în acest sens sunt făcute în următorul capitol al studiului.

Optimizarea sarcinii de muncă a procurorilor

3.1 Informații generale privind numărul de procurori

Potrivit Studiului CEPEJ din anul 2012, în anul 2010, în țările membre ale Consiliului Europei existau 88,920 de procurori. Proporția medie de procurori raportată la populație în cele 48 de sisteme de drept examinate în studiu era de 11,1 procurori la 100,000 de locuitori. Coraportul cel mai mic era în Franța (3,0), iar cel mai mare - în Lituania (25,7) (Pentru mai multe detalii a se vedea **Anexa nr. 3A**). Datele CEPEJ arată că în țările din fostul lagăr socialist numărul procurorilor raportat la numărul populației este mult mai mare decât în țările din vestul Europei. Republica Moldova este pe locul 5 în acest top, cu un coeficient de 20,7 procurori la 100,000 de locuitori. Aceasta este de aproape două ori mai mult decât media europeană.

Numărul mare de procurori raportat la populație nu înseamnă în mod necesar că este nevoie de o reducere radicală a numărului de procurori. Numărul de procurori dintr-o țară depinde de mai mulți factori, inclusiv de specificul sistemului de drept, rata criminalității, nivelul de cultură juridică, atribuțiile procuraturii și a altor organe menite să asigure ordinea de drept, precum și de personalul care asistă procurorii. În unele state, persoane care nu ocupă formal poziția de procuror în practică pot să îndeplinească atribuții specifice procurorilor, de cele mai multe ori sub supravegherea unui procuror (Austria, Estonia, Franța, Georgia, Germania, Italia, Luxembourg, Slovenia, Elveția, Anglia și Țara Galilor). Această opțiune are consecințe bugetare pentru că resursele necesare pentru salarizarea personalului care este mai puțin calificat sunt mai mici decât cele care ar fi fost necesare sistemului, dacă acesta ar fi fost compus exclusiv din procurori.

În anul 2010, în Republica Moldova existau 737 de funcții de procuror. Acest număr a crescut între timp. La 31 decembrie 2012, în sistemul procuraturii existau 771 de funcții de procuror, dintre care 152 - la Procuratura Generală (a se vedea **Anexa nr. 2C**), 29 - în procuraturile de nivelul curților de apel și 590 - în celelalte procuraturi (a se vedea **Anexa nr. 3B**).

În pofida numărului mare de procurori raportat la numărul populației, bugetul procuraturii din Republica Moldova raportat la PIB (0,1%) era comparabil cu media europeană (0,08%). Problema este legată de valoarea absolută de 1,2 milioane euro care era comparabilă doar cu bugetul procuraturii din Georgia, care era de 1,6 milioane euro. Raportat la cap de locuitor, Republica Moldova aloca procuraturii € 1,2, ceea ce reprezenta cea mai mică valoare dintre țările examinate, mediana fiind € 8,3, iar media - € 11,1.

Bugetul redus al procuraturii din Republica Moldova poate fi explicat prin salariile mici ale procurorilor, dar și prin numărul redus al personalului care asistă procurorii. La 31 decembrie 2012, în procuratură existau 210 funcții de funcționari publici și 153 de funcții de personal tehnic.

3.2 Recomandări cu privire la realocarea funcțiilor de procuror între diferite subdiviziuni ale procuraturii

În cadrul acestui studiu, a fost examinată activitatea tuturor procuraturilor din țară. Aplicând metodologia DEA, au fost obținute rezultate cu privire la numărul recomandabil de funcții de procuror pentru fiecare procuratură din țară, cu excepția Procuraturii Generale. Metodologia folosită nu răspunde la întrebarea care este numărul efectiv de procurori de care are nevoie Republica Moldova. Ea doar oferă propuneri pentru egalarea volumului de muncă al procurorilor din țară, plecând de la prezumția că volumul de muncă obișnuit al procurorilor este adecvat, iar eficiența activității zilnice a procurorilor este bună, deși lucrurile ar putea sta altfel.

Calculul DEA a fost efectuat în baza datelor statistice extrase din baza de date a Procuraturii Generale, InfoPG, și a datelor socio-demografice oficiale. Categoriile de activități ale procurorilor le-au fost acordate grade de complexitate diferite în funcție de timpul de muncă necesar unui procuror pentru îndeplinirea acestora. Având în vedere faptul că procuraturile de nivelul curților de apel au o activitate specifică, activităților acestora le-au fost acordate ponderi speciale, iar acestea au fost comparate între ele. Lista activităților examinate și ponderea acordată acestora este prezentă în **Anexele nr. 1A-1C**. A fost examinată activitatea procuraturilor pentru anii 2010-2012. Datele statistice cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor pentru anii 2010-2012 sunt prezentate în **Anexele nr. 4A-4D**.

Propunerile cu privire la realocarea funcțiilor de procuror au fost făcute în baza mediei a câteva modele folosite. La baza modelelor au fost puse media datelor statistice privind activitatea procurorilor pentru anii 2010-2012 (Modelul 1), informațiile privind activitatea procurorilor pentru cel mai recent an (2012) (Modelul 2), datele socio-demografice pentru anul 2011 (Modelul 3) și modelul în baza ponderii fixe sau variabile a anumitor activități, complexitatea cărora nu putea fi stabilită cu exactitate (Modelul 4).

În mod normal, datele puse la baza optimizării nu trebuie să depindă în măsură decisivă de organul supus optimizării. Spre deosebire de judecători, care sunt constrânși să examineze toate dosarele care le sunt distribuite, procurorii pot influența volumul lor de muncă, prin sporirea numărului de controale sau într-un alt mod. Pentru a se asigura că rezultatele nu au fost influențate de discreția procurorilor, au fost efectuate calcule atât fără luarea în considerație a controalelor efectuate de procurori, cât și cu luarea în calcul a informațiilor cu privire la controalele efectuate de procurori. Rezultatele obținute au fost foarte asemănătoare. Rezultatele obținute atunci când nu au fost luate în calcul controalele efectuate de procurori sunt prezentate în următorul tabel. În tabel sunt făcute recomandări atât cu privire la numărul optim de procurori, cât și cu privire la cea mai conservativă schimbare. Totuși, nu este recomandabilă folosirea rezultatelor bazate pe cea mai conservativă schimbare, deoarece aceasta nu ia în calcul în deplină măsură sarcina de muncă a procurorilor și dictează reducerea funcțiilor de procuror.

Realocarea funcțiilor de procuror fără luarea în calcul a controalelor efectuate de procurori*										
Procuratura		Nr. funcții de procuror în procuratură	Modelul 1	Modelul 2	Modelul 3	Modelul 4	Media modelelor 1-4	Cea mai conservativă schimbare	Nr. recomandat de funcții de procuror	Realocarea funcțiilor
1	Mun. Chișinău	33	24	24		23	23,7	24	24	-9
2	Sect. Botanica	28	25	27	27	30	27,3	27	27	-1
3	Sect. Buiucani	26	32	39	27	34	33,0	27	33	+7
4	Sect. Centru	30	26	27	26	30	27,3	30	27	-3
5	Sect. Ciocana	24	19	22	23	22	21,5	22	21	-3
6	Sect. Râșcani	28	27	29	28	32	29,0	28	29	+1
7	Mun. Bălți	25	28	28	26	32	28,5	26	28	+3
8	Mun. Bender	5	3	4		3	3,3	4	3	-2
9	Anenii Noi	12	12	12	12	13	12,3	12	12	0
10	Basarabeasca	6	4	4	6	4	4,5	6	4	-2
11	Briceni	10	9	11	9	10	9,8	10	10	0
12	Cahul	16	11	12	12	13	12,0	13	12	-4
13	Cantemir	7	7	7	8	8	7,5	7	7	0
14	Călărași	9	8	9	9	9	8,8	9	9	0
15	Căușeni	11	12	10	12	14	12,0	11	12	+1
16	Cimișlia	8	7	7	9	7	7,5	8	7	-1
17	Criuleni	9	10	11	11	11	10,8	10	11	+2
18	Dondușeni	8	4	5	6	5	5,0	6	5	-3
19	Drochia	9	10	7	12	10	9,8	9	10	+1
20	Dubăsari	5	5	4	6	5	5,0	5	5	0
21	Edineț	10	12	9	10	12	10,8	10	11	+1
22	Fălești	8	10	11	8	9	9,5	8	9	+1
23	Florești	10	7	6	9	8	7,5	9	7	-3
24	Glodeni	7	5	6	9	6	6,5	7	6	-1
25	Hâncești	14	15	15	14	16	15,0	14	15	+1
26	Ialoveni	13	12	15	13	13	13,3	13	13	0
27	Leova	7	6	4	7	6	5,8	7	6	-1
28	Nisporeni	7	7	8	7	6	7,0	7	7	0
29	Ocnîța	7	6	6	8	6	6,5	7	6	-1
30	Orhei	14	12	11	16	15	13,5	14	13	-1
31	Rezina	8	9	8	8	8	8,3	8	8	0
32	Râșcani	8	7	6	9	7	7,3	8	7	-1
33	Sîngerei	8	8	7	9	9	8,3	8	8	0
34	Soroca	14	13	14	12	13	13,0	14	13	-1
35	Strășeni	12	11	12	11	13	11,8	12	12	0
36	Șoldănești	5	6	6	6	6	6,0	6	6	+1
37	Ștefan Vodă	8	10	10	12	12	11,0	10	11	+3
38	Taraclia	7	9	6	7	6	7,0	7	7	0
39	Telenești	7	8	8	10	8	8,5	8	8	+1
40	Ungheni	14	12	11	14	14	12,8	14	13	-1
41	Procuratura UTA Găgăuzia	10	7	7		7	7,0	7	7	-3
42	Comrat	7	8	9	10	9	9,0	8	9	+2
43	Ceadăr-Lunga	8	7	5	9	8	7,3	8	7	-1
44	Vulcănești	5	3	2	5	3	3,3	5	3	-2
45	Procuratura Anticorupție	37	78	72		39	63,0	39	63	+26
46	Procuratura de Transport	8	7	6		7	6,7	7	7	-1
47	Procuratura Militară Bălți	5	3	3		2	2,7	3	3	-2
48	Procuratura Militară Cahul	4	3	3		2	2,7	3	3	-1
49	Procuratura Militară Chișinău	9	7	6		4	5,7	7	6	-3
	total	590						572	590	

Modelul 1 - Sarcina medie pentru anii 2010-2012 conform DEA

Modelul 2 - Sarcina medie pentru anul 2012 conform DEA

Modelul 3 - Datele socio-demografice pentru anii 2010-2011

Modelul 4 - Sarcina în baza ponderii fixe a cauzelor conform DEA

* Rezultatele din tabel nu se referă la procuraturile de nivelul curților de apel și la Procuratura Generală

Rezultatele din tabelul anterior se referă la funcțiile de procuror existente la 31 decembrie 2012, care se pare că nu s-au schimbat semnificativ. Acestea arată că este nevoie de realocări majore ale funcțiilor de procuror în Procuratura mun. Chișinău (reducerea cu 9 unități), Procuratura sectorului Buiucani, mun. Chișinău (mărirea cu 7 unități) și în Procuratura Anticorupție (mărirea cu 26 de unități). În 11 procuraturi, numărul funcțiilor de procuror nu urmează a fi modificat, iar în celelalte procuraturi numărul funcțiilor de procuror urmează a fi ajustat cu 1-4 unități. Tabelul nu se referă la realocarea procurorilor din procuraturile de nivelul curților de apel. Propunerile de realocare a acestora sunt prezentate în capitolul 4.3 al Raportului.

Propunerile cu privire la realocarea personalului formulate în tabelele de mai sus se referă la situația sistemului de drept existentă în anii 2010-2012. Orice schimbare importantă în ceea ce privește competența procuraturii sau procedura de examinare a unor cauze cu participarea procurorului ar putea influența aceste cifre. Astfel, reducerea competențelor procuraturii sau scăderea ratei infraționalității va determina reducerea sarcinii de muncă a procurorilor. Pe de altă parte, complicarea procedurilor de examinare a cauzelor sau lărgirea competențelor procurorilor poate spori volumul de muncă al acestora. Și practicile interne din interiorul procuraturii pot afecta volumul de muncă al procurorilor, chiar dacă celelalte elemente rămân neschimbate.

Fiind interesați de modul de influențare a sarcinii de muncă a procurorilor prin excluderea competenței procurorilor de a compărea în cauzele civile, am efectuat calcule în acest sens prin aplicarea DEA. Rezultatele confirmă că excluderea procedurilor civile din competența procuraturii va reduce volumul de muncă al sistemului procuraturii cu circa 5%.

Pe de altă parte, analiza datelor statistice cu privire la infraționalitate confirmă că în ultimii ani sunt în creștere infrațiunile înregistrate. Informații în acest sens sunt prezentate în următorul tabel.

Anul	Infrațiuni înregistrate	Variația	Cauze penale expediate în judecată	Variația
2010	33,402		8,898	
2011	35,124	+ 5,1%	9,338	+ 4,9%
2012	36,615	+ 4,2%	9,959	+ 6,6%
2013	38,157	+ 4,2%	9,797	-1,6%

Totuși, o analiză minuțioasă a datelor statistice cu privire la infrațiuni confirmă că creșterea a avut loc în principal datorită infrațiunilor ușoare sau mai puțin grave, investigarea cărora, de regulă, necesită mai puține eforturi din partea procurorilor.

Oportunitatea lichidării sau comasării unor procuraturi

În majoritatea sistemelor de drept examinate la elaborarea acestui studiu, amplasarea procuraturilor de nivel local coincide cu amplasarea instanțelor judecătorești de prim nivel. Același lucru are loc în prezent și în Republica Moldova.

Conform primului domeniu de intervenție al SRSJ (nr. 1.1.1), până în anul 2016, urmează a fi optimizată harta dislocării instanțelor judecătorești în scopul consolidării capacităților instituționale și a utilizării cât mai eficiente a resurselor disponibile. La începutul anului 2014, Centrul de Resurse Juridice din Moldova, în colaborare cu Ministerul Justiției și Consiliul Superior al Magistraturii, a publicat Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova. Studiul propune *inter alia* comasarea mai multor judecătării de sector și lichidarea judecătoriilor specializate. Recomandăm optimizarea hărții amplasării procuraturilor raionale și de sector în funcție de optimizarea hărții judecătorești.

4.1 Procuratura mun. Chișinău și Procuratura UTA Găgăuzia

În municipiul Chișinău există cinci procuraturi de sector și o procuratura municipală. Procuratura municipiului Chișinău are competență pe întreg teritoriul municipiului, iar fiecare din procuraturile de sector are competență pe unul din cele cinci sectoare din mun. Chișinău. Un sistem similar există și în UTA Găgăuzia. Pe teritoriul UTA Găgăuzia există trei procuraturi raionale (Comrat, Ceadâr-Lunga și Vulcănești). Competența teritorială a Procuraturii UTA Găgăuzia include competența teritorială a celor trei procuraturi raionale din UTA Găgăuzia. Atât Procuratura UTA Găgăuzia, cât și Procuratura mun. Chișinău sunt procuraturi ierarhic superioare procuraturilor de nivelul întâi din circumscripția lor.

Nici CPP și nici alte legi nu delimitează competența materială a celor cinci procuraturi de sector din municipiul Chișinău de cea a Procuraturii municipiului Chișinău. O asemenea delimitare nu există nici între Procuratura UTA Găgăuzia și cele trei procuraturi raionale din UTA Găgăuzia. O parte considerabilă din sarcina de muncă a celor două procuraturi este determinată și de rolul lor de procuratură ierarhic superioară.

Având în vedere faptul că a fost recomandată reducerea numărului de procurori ierarhic-superiori, iar proiectul Concepției de reformare a procuraturii recomandă un singur grad de supraveghere ierarhică, Procuratura mun. Chișinău și Procuratura UTA Găgăuzia, cel mai probabil, își vor pierde statutul de procuratură ierarhic superioară, iar volumul de muncă al procuratorilor din aceste procuraturi se va reduce simțitor.

Deși nu are o competență clar determinată, **Procuratura mun. Chișinău** conduce urmărirea penală în cauzele investigate de Comisariatul General de Poliție din mun. Chișinău și Direcția Poliție Rutieră a mun. Chișinău. Se pare că această competență a Procuraturii mun. Chișinău este confirmată prin reglementări interne ale procuraturii. De asemenea, acestea examinează cauzele penale date în competența lor de către Procurorul General.

Datele cu privire la activitatea Procuraturii mun. Chișinău și a Procuraturii UTA Găgăuzia în cauzele penale sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Anul	Procurori de facto	Sesizări primite	Cauze penale pornite	Cauze penale în conducere	Cauze penale finalizate	Cauze penale exped. inst. jud.
<i>Procuratura mun. Chișinău</i>						
2010	30	483	75	1455	51	35
2011	28	271	85	1259	67	22
2012	33	285	123	1551	62	33
<i>Procuratura UTA Găgăuzia</i>						
2010	8	74	28	1	33	20
2011	8	55	20	1	25	18
2012	6	39	23	3	6	5

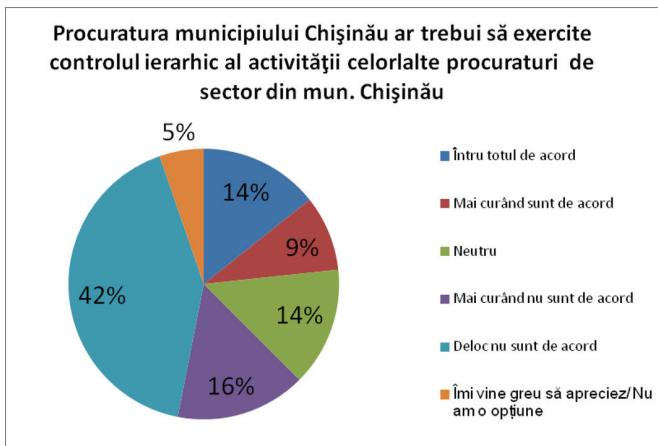
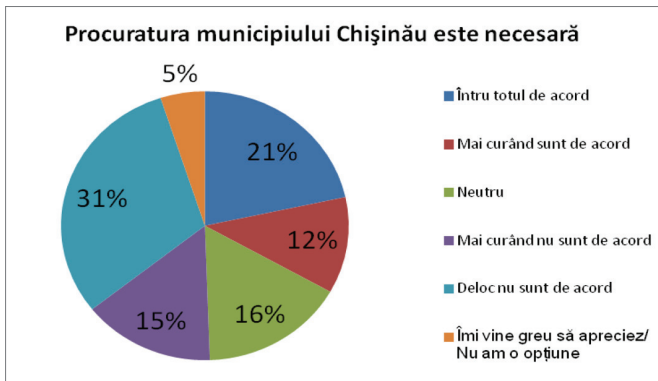
Datele din tabelul precedent confirmă în mod cert că, în domeniul penal, Procuratura mun. Chișinău se ocupă în principal de conducerea urmăririlor penale exercitate de către Comisariatul General de Poliție din mun. Chișinău și Direcția Poliție Rutieră a mun. Chișinău, și nu de exercitarea urmăririi penale.

Din dosarele în care Procuratura mun. Chișinău conducea urmărirea penală, în 2010, 1,239 reprezentau cauzele privind infracțiunile rutiere (85% din cauzele penale în conducere), în 2011 - 1,089 (86% din cauzele penale în conducere) și 1,285 în 2012 (83% din cauzele penale în conducere). Infracțiunile rutiere nu sunt dintre cele mai complicate. A fost surprinzător să constatăm că o procuratură de rang înalt se ocupă de aceste cauze. Se pare că această competență a fost acordată Procuraturii mun. Chișinău fără a lua în calcul complexitatea acestor dosare sau eficientizarea activității procurorilor. Pentru a asigura o eficiență sporită a activității procurorilor cu o experiență deosebită, cum sunt cei de la Procuratura mun. Chișinău, este mai rezonabil să se transmită aceste cauze în sarcina procuraturii din sectorul în care se află ofițerul de urmărire penală. În alte raioane din țară lucrurile stau anume așa.

În ceea ce privește conducerea urmăririlor penale exercitate de către Comisariatul General de Poliție din mun. Chișinău, se pare că această competență a Procuraturii mun. Chișinău de asemenea a fost acordată în baza practicilor stabilite în trecut. Deși aceste cauze sunt de o complexitate sporită, ele nu sunt atât de numeroase.

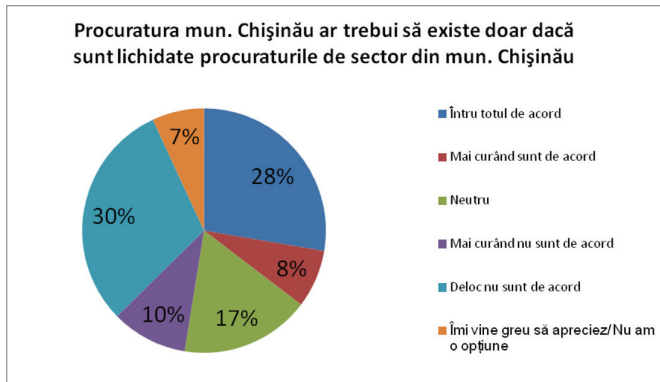
Analiza efectuată prin aplicarea DEA a confirmat că sarcina de muncă a procurorilor de la Procuratura mun. Chișinău era mult mai mică decât sarcina medie pe țară, fără a ne mai referi la cea din mun. Chișinău. Astfel, în anul 2012 cei 33 de procurori de la Procuratura mun. Chișinău au finalizat doar 62 de cauze penale în care s-a exercitat urmărirea penală. În 29 dintre acestea s-a dispus clasarea urmăririi penale, iar 33 au fost transmise în instanța de judecată. Din acest motiv, a fost recomandată diminuarea numărului de procurori din Procuratura mun. Chișinău cu 9 unități (cu 30%).

În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați dacă este necesară Procuratura mun. Chișinău. Doar 33% din respondenți au fost de acord cu aceasta, iar 46% din procurori au declarat că nu sunt de acord cu existența acestei procuraturi. De asemenea, procurorii au fost întrebați dacă Procuratura mun. Chișinău ar trebui să exercite controlul ierarhic superior asupra celorlalte procuraturi din mun. Chișinău. Doar 23% din respondenți au fost de acord cu aceasta, iar 58% au fost împotriva. Detalii despre răspunsurile procurorilor la cele două întrebări sunt prezentate în următoarele două grafice.



Având în vedere simplificarea sistemului de subordonare ierarhică, natura cauzelor examinate de Procuratura mun. Chișinău și volumul redus de muncă al procurorilor din această procuratură, precum și opinia procurorilor, menținerea Procuraturii mun. Chișinău cu competențele actuale nu este justificată. Într-adevăr, în unele țări europene există procuraturi municipale în capitală (spre exemplu, în Norvegia), însă aceste procuraturi au o competență materială distinctă și, în principiu, nu exercită un control plener asupra altor procuraturi.

În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați dacă Procuratura mun. Chișinău ar trebui să existe în cazul lichidării procuraturilor de sector din mun. Chișinău. 36% din respondenți au susținut această idee, iar 40% au fost împotriva.



Procuratura UTA Găgăuzia își are sediul în municipiul Comrat. Crearea acesteia a fost determinată de crearea autonomiei găgăuze. Totuși, din punct de vedere al eficienței, existența acestei procuraturi este greu de justificat. În anul 2012, cei șase procurori din această procuratură au pornit doar 23 de urmăriri penale și au finalizat doar 6 cauze penale. Spre deosebire de Procuratura mun. Chișinău, Procuratura UTA Găgăuzia practic nu are cauze în care conduce urmărirea penală. Se pare că sarcina de muncă redusă din această entitate este conștientizată în cadrul procuraturii. Astfel, Procuratura de nivelul Curții de Apel Comrat, care există de drept, nu există de facto, iar atribuțiile acesteia sunt exercitate de către un procuror de la Procuratura UTA Găgăuzia.

Lichidarea Procuraturii UTA Găgăuzia ar putea fi un pas sensibil din punct de vedere politic. Totuși, pentru a eficientiza activitatea procurorilor din mun. Comrat, considerăm rezonabilă comasarea tuturor procuraturilor din mun. Comrat. În prezent, în mun. Comrat ar trebui să existe trei procuraturi - Procuratura UTA Găgăuzia, Procuratura Comrat și Procuratura de pe lângă Curtea de Apel Comrat (care nu există de facto). Acestea ar putea fi comasate într-o singură procuratură, care, după optimizare, ar trebui să aibă 17 procurori.

4.2 Procuraturile militare și de transport

Cele trei procuraturi militare din țară își au sediul în mun. Bălți (competență pentru regiunea de nord, cu 5 procurori), în mun. Chișinău (competență pentru regiunea centru, cu 9 procurori) și în mun. Cahul (competență pentru regiunea de sud, cu 4 procurori). Activitatea acestora este coordonată de către o secție din Procuratura Generală. În cele trei procuraturi există 18 funcții de procuror. Procuraturile militare exercită urmărirea penală în privința militarilor și a altor angajați ai organelor de forță și ai sistemului penitenciar. Ele nu au competențe în cauze civile, însă asigură respectarea legii în forțele armate.

În urma realocării funcțiilor de procuror, este propusă redistribuirea în alte procuraturi a 6 din cele 18 funcții de procuror din aceste procuraturi. Mai multe detalii în acest sens sunt prevăzute în tabelul următor. În consecință, în Procuratura Militară Bălți ar trebui să existe 3 funcții de procuror, în Procuratura Militară Cahul - 3 funcții, iar în Procuratura Militară Chișinău - 6 funcții.

Realocarea funcțiilor de procuror în procuraturile militare									
Procuratura		Nr. funcții de procuror în procuratură	Modelul 1	Modelul 2	Modelul 4	Media modelelor 1,2 și 4	Cea mai conservativă schimbare	Nr. recomandat de funcții de procuror	Realocarea funcțiilor
47	Procuratura Militară Bălți	5	3	3	2	2,7	3	3	-2
48	Procuratura Militară Cahul	4	3	3	2	2,7	3	3	-1
49	Procuratura Militară Chișinău	9	7	6	4	5,7	7	6	-3

Modelul 1 - Sarcina medie pentru anii 2010-2012 conform DEA

Modelul 2 - Sarcina medie pentru anul 2012 conform DEA

Modelul 3 - Datele socio-demografice pentru anii 2010-2011

Modelul 4 - Sarcina în baza ponderii fixe a cauzelor conform DEA

Eficiența calitativă și financiară a unei entități este determinată, în mare parte, de numărul de persoane care activează în acea entitate. Procuraturile sau instanțele judecătorești mici sunt scumpe de întreținut și, cel mai des, nu oferă spațiu pentru o creștere profesională adecvată sau pentru o specializare. Din acest motiv, Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare din Republica Moldova recomandă comasarea instanțelor judecătorești în care nu există sarcină de muncă pentru cel puțin 5 judecători. În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați care ar trebui să fie numărul minim de procurori într-o procuratură teritorială pentru a asigura eficiența acesteia. 0,3% din respondenți au susținut că cel puțin 3 procurori sunt suficienți, 4% au fost de acord cu cel puțin 5 procurori, 8% - cu cel puțin 7 procurori, iar 37% - cu cel puțin 9 procurori. 42% din respondenți au declarat că nu ar trebui să existe un număr minim.

Toate cauzele investigate de procuraturile militare sunt examinate de Judecătoria Militară, care se află în mun. Chișinău. Procurorii din Procuraturile Militare Bălți și Cahul sunt constrânși să vină la Chișinău pentru a participa la ședințele judiciare, ceea ce ia mult timp. Mai mult, Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare recomandă lichidarea Judecătoriei Militare, din cauză că volumul de muncă din această instanță eră de doar 0,25 pentru funcția de judecător. Având în vedere volumul de muncă redus în cele trei procuraturi militare, recomandăm lichidarea acestora. Totuși, în procuraturile din circumscriptiile în care există unități militare, procurorii ar putea fi specializați pentru a face față sarcinilor specifice pe care le implică forțele armate.

În **Procuratura de Transport**, în anul 2012, existau 8 funcții de procuror. Aceasta avea o competență materială specială, determinată în principal de competența Comisariatului de Transport, dar care nu mai există în urma recente reorganizări a Ministerului Afacerilor Interne. În perioada efectuării studiului, numărul procurorilor din această procuratură a fost redus până la 4. Calculele efectuate în cadrul studiului, de asemenea, sugerează reducerea funcțiilor în această procuratură. În cadrul sondajului, procurorii au fost întrebați dacă este justificată existența Procuraturii de Transport. 36% din respondenți au fost de acord cu existența acesteia, 44 au fost împotriva. Având în vedere schimbările de competență și de personal care au intervenit, nu putem recomanda menținerea acesteia.

4.3 Procuraturile de nivelul curților de apel

Cele cinci procuraturi de nivelul curților de apel au sarcina principală de a contribui la exercitarea justiției în curțile de apel. Acestea nu exercită și nu conduc urmărirea penală. Procurorii din aceste procuraturi participă la examinarea apelurilor și la generalizarea practicii.

Deși ar trebui să existe cinci procuraturi de acest gen, de facto nu există Procuratura de nivelul Curții de Apel Comrat, iar sarcinile acesteia sunt exercitate de către un procuror din Procuratura UTA Găgăuzia. În prezent, Parlamentul examinează un proiect de lege privind lichidarea Curții de Apel Bender, iar Consiliul Superior al Magistraturii a avizat pozitiv această inițiativă. Lichidarea Curții de Apel Bender determină în mod inevitabil lichidarea Procuraturii de nivelul Curții de Apel Bender.

La 31 decembrie 2012, în cele patru procuraturi existente de nivelul curților de apel activau 28 de procurori, dintre care 13 - în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău. Recomandările cu privire la realocarea personalului sunt prezentate în tabelul următor. Din acesta rezultă că numărul procurorilor din Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău urmează să crească cu 2 unități, care pot fi luate de la Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți (o unitate) și de la Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul (o unitate). În consecință, în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți ar trebui să existe 7 funcții de procuror, în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender - 3 funcții, în Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul - 3 funcții, iar în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău - 15 funcții. Funcția alocată Procuraturii Curții de Apel Comrat există de facto la Procuratura UTA Găgăuzia. Având în vedere numărul redus de funcții de procuror care trebuie să existe în Procuraturile de nivelul Curții de Apel Cahul și Bender, existența acestora este greu de justificat. Pe de altă parte, menținerea acestor procuraturi doar la nivelul Curților de Apel Chișinău și Bălți afectează caracterul uniform al structurii procuraturii. Având în vedere numărul redus de procurori din Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, recomandăm comasarea acesteia cu Procuratura mun. Bălți și specializarea procurorilor în cadrul procuraturii nou-create.

Realocarea procurorilor în procuraturile de nivelul curților de apel										
Procuratura		Nr. funcțiilor de procuror în procuratură	Modelul 1	Modelul 2	Modelul 3	Modelul 4	Media modelelor 1-4	Cea mai conservativă schimbare	Nr. recomandat al funcțiilor de procuror	Realocarea funcțiilor
50	Procuratura de nivelul CA Bălți	8	6	6	9	7	7,0	7	7	-1
51	Procuratura de nivelul CA Bender	3	3	2	4,5	2	2,9	3	3	0
52	Procuratura de nivelul CA Cahul	4	3	3	2	2	2,5	3	3	-1
53	Procuratura de nivelul CA Chișinău	13	15	15	12	17	14,8	13	15	2
54	Procuratura de nivelul CA Comrat	0	2	3	1,5	2	2,1	2	1	0
total		28						28	29	

Modelul 1 - Sarcina medie pentru anii 2010-2012 conform DEA

Modelul 2 - Sarcina medie pentru anul 2012 conform DEA

Modelul 3 - Datele socio-demografice pentru anii 2010-2011

Modelul 4 - Sarcina în baza ponderii fixe a cauzelor conform DEA

Personalul care asistă procurorii

Utilizarea personalului auxiliar pentru efectuarea acelor atribuții ale procurorilor care nu țin în mod esențial de conducerea sau supravegherea anchetei penale permite o utilizare mai eficientă a resursei umane în cadrul Procuraturii și o recompensare mai echitabilă a muncii în funcție de dificultatea acesteia. Printr-o cheltuială publică mai mică alocată pentru plata salariilor personalului auxiliar (care are salarii mai mici decât procurorii) se obține o performanță mai bună a sistemului procuraturii.

Unul din scopurile propuse care însă nu a fost atins la realizarea acestui studiu este formularea recomandărilor concrete cu privire la personalul care asistă procurorii. În urma examinării detaliate a situației din Republica Moldova, am constatat că nu pot fi făcute recomandări detaliate în acest sens. Metodologia DEA folosită pentru acest studiu pleacă de la prezumția că numărul de personal care asistă procurorii este adecvat, iar DEA poate oferi recomandări cu privire la cea mai bună realocare a acestui personal. Cu regret, am ajuns la concluzia că numărul de personal care asistă procurorii din Republica Moldova nu este adecvat.

La 31 decembrie 2012, în Republica Moldova existau 771 de funcții de procuror. Aceștia erau asistați de 363 de persoane, dintre care 210 erau funcționari publici și 153 - unități de personal tehnic. Aceasta reprezintă 0,47 funcții de personal asistent per procuror. Raportul CEPEJ pentru anul 2012 oferă informații comparative cu privire la acest aspect (a se vedea **Anexa 3A**). Potrivit Raportului CEPEJ, în cele 48 de sisteme de drept examinate, în exercitarea atribuțiilor lor procurorii sunt ajutați în medie între 1,3 și 1,6 unități de personal per procuror, cu extreme – San Marino - 8 și Croația - 0,1. În topul țărilor cu cel mai mic număr de personal asistent per procuror, Republica Moldova este a treia țară, după Croația și Rusia.

Raportată la populația țării, Republica Moldova are 10,2 unități de personal per 100,000 de locuitori care asistă procurorul, ceea ce este aproape de media europeană (13,1). Nu trebuie totuși de neglijat faptul că în Republica Moldova sunt de două ori mai mulți procurori (20,7 procurori la 100,000 populație) decât media din sistemele de drept examinate de CEPEJ (11,1 procurori la 100,000 populație).

Cifrele de mai sus sugerează că este absolut necesară sporirea numărului de personal care asistă procurorii. Totuși nu putem oferi recomandări exacte în acest sens, deși o creștere cu 50% pare a fi rezonabilă.

Principalele recomandări

1. Examinarea oportunității excluderii din competența exclusivă a procurorilor a exercitării urmăririi penale în cauzele cu privire la minori și cu privire la executorii judecătorești;
2. Reexaminarea atribuțiilor procurorilor în domeniul non-penal, prin excluderea competențelor acestora de a efectua controale la persoanele de drept privat în afara procedurilor penale;
3. Restrângerea sau chiar excluderea competențelor procurorilor de a compărea în procedurile civile;
4. Delimitarea clară în lege a competențelor Procuraturii Generale și a celorlalte procuraturi în ceea ce privește exercitarea sau conducerea urmăririi penale. În cazul menținerii Procuraturii municipiului Chișinău și a UTA Găgăuzia, urmează a fi delimitată și competența teritorială a acestor procuraturi de competențele procuraturilor raionale și de sector din circumscripția acestora;
5. Schimbarea legislației în sensul introducerii unui singur procuror ierarhic superior și limitarea competențelor acestuia de a verifica sau de a da indicații privind urmărirea penală. Totuși, aceasta nu ar trebui să afecteze competențele Procurorului General de a interveni în situații excepționale;
6. Revizuirea rolului, competențelor și structurii Procuraturii Generale și concentrarea eforturilor acesteia în domeniul administrării sistemului procuraturii și stabilirii politicilor la nivel de procuratură;
7. Reducerea numărului de procurori din Procuratura Generală prin transferarea sarcinilor de exercitare a urmăririi penale unei procuraturi specializate nou-create și angajarea la Procuratura Generală a persoanelor care nu au statut de procuror în funcții care nu necesită în mod obligatoriu studii juridice;
8. Fortificarea capacităților Procuraturii Anticorupție prin crearea unei structuri similare cu DNA din România, limitarea competenței acesteia la cauzele cele mai grave și mărirea funcțiilor de procurori din aceasta;
9. Realocarea funcțiilor de procuror conform recomandărilor din Studiu;
10. Optimizarea hărții amplasării procuraturilor raionale în funcție de optimizarea hărții judecătorești;
11. Lichidarea sau revizuirea radicală a competențelor Procuraturii mun. Chișinău;
12. Lichidarea procuraturilor militare, de transport și a celor de la nivelul curților de apel și specializarea procurorilor de la locul amplasării unităților militare și a curților de apel;
13. Mărirea considerabilă a personalului care asistă procurorii, cu o posibilă reducere moderată a numărului de procurori.

Anexe

Anexa nr. 1 A: Ponderea acordată diferitor tipuri de dosare, materiale și acțiuni ale procurorilor (cu excepția celor din procuraturile de nivelul curților de apel)

Tipuri de cauze	Tip de cauză, așa cum este înregistrată în statisticile procuraturii		
<i>Gradul de complexitate: 0.1</i>			
<i>Cauze penale</i>	Participarea la judecarea chestiunilor potrivit art. 469 CPP		
	Verificarea legalității acțiunilor procurorului	Rezoluții de neîncepere a UP anulate cu începerea UP	Procuratura
			MAI
			CCCEC
	Hotărârile adoptate asupra sesizărilor	Ordonanțe de neîncepere a UP	SV
			MAI
			CCCEC
		Transmise conform competenței	SV
			Procuratura
			MAI
Demersuri de aplicare/prelungire; măsuri preventive arest și arest la domiciliu	Apeluri depuse de procurori		
Asistență juridică în materie penală		transfer proceduri represive	
Restituite pentru completarea UP			
Demersuri de autorizare a măsurilor de urmărire penală			
<i>Cauze civile</i>	Acțiuni civile		apeluri examinate
			recursuri examinate
			revizui
<i>Alte activități</i>	Examinarea petițiilor		petiții examinate
			persoane în audiență
<i>Gradul de complexitate: 0.25</i>			
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale cu adoptarea sentinței	Recursuri depuse de procurori	
	Asistență juridică internațională în materie penală		Cereri de extrădare în RM
			Urmărirea penală din alte state
	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Ordonanțe de refuz în pornirea UP	Procuratura
	Verificarea legalității acțiunilor procurorului	Contestate în instanță	Decizii
Activități			
Demersuri aplicate/prelungire masuri preventive (arest și arest la domiciliu)			
<i>Cauze civile</i>	Acțiuni civile		Apeluri examinate
			Recursuri examinate
			Revizui
<i>Alte activități</i>	Reprezentarea intereselor generale ale societății		Demersuri depuse
			Solicități depuse

Tipuri de cauze	Tip de cauză, așa cum este înregistrată în statisticile procuraturii		
Gradul de complexitate: 0.5			
Cauze penale	Cauze penale cu adoptarea hotărârii	Prima instanță (cu acord de recunoaștere a vinovăției)	
	Asistență juridică internațională în materie penală	Solicitări comisii rogatorii	
		Executarea solicitărilor de comisii rogatorii din străinătate	
	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	MAI, SV complexitatea 1 CCCEC complexitatea 1
Alte activități	Reprezentarea intereselor generale ale societății		Controale efectuate
			Generalizări elaborate
Gradul de complexitate: X (0.5-1.5)			
Cauze penale	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	MAI
			SV
Gradul de complexitate: X (0.75-1.5)			
Cauze penale	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	Procuratura
Gradul de complexitate: X (0.75-1.5)			
Cauze penale	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	CCCEC
Gradul de complexitate: 1			
Cauze penale	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	Procuratura complexitatea 1
			MAI, SV complexitatea 2
Gradul de complexitate: 1.5			
Cauze penale	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Pornirea Urmăririi Penale	CCCEC complexitatea X
	Decizii adoptate asupra plângerilor depuse	Cauze penale pornite	Procuratura complexitatea X
			MAI, SV complexitatea 3 CCCEC complexitatea 3
Cauze civile	Acțiuni civile		Depuse
Gradul de complexitate: 2			
Cauze penale	Cauze penale cu pronunțarea hotărârii	Prima instanță (fără acord de recunoaștere a vinovăției)	
	Cauze penale pornite	Procuratura complexitatea 2	
Gradul de complexitate: 3			
Cauze penale	Cauze penale pornite	Procuratura complexitatea 3	
Gradul de complexitate: - 1			
Cauze penale	UP Finalizate	Trimiterea conform competenței către Ofițerul de urmărire penală	Procuratura
Gradul de complexitate: - 0.5			
Cauze penale	UP Finalizate	Trimiterea conform competenței către Ofițerul de urmărire penală	MAI
			CCCEC
			SV
Gradul de complexitate: - 0.25			
Cauze penale	UP Finalizate	Cauze penale trimise în instanță	Cu acord de recunoaștere a vinovăției

Anexa nr. 1 B: Ponderea acordată diferitor tipuri de dosare, materiale și acțiuni ale procurorilor din procuraturile de nivelul curților de apel

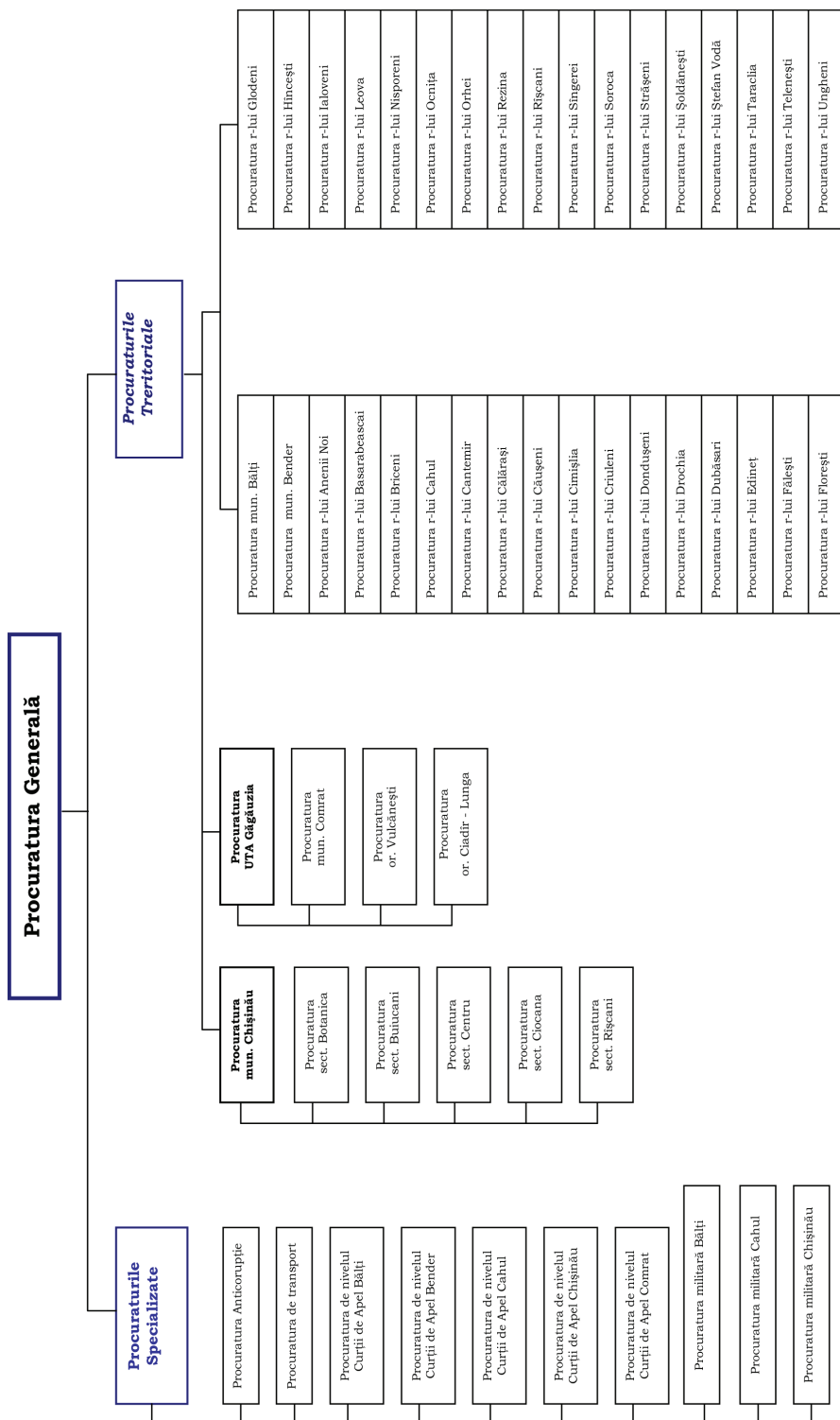
Tip de cauză, material sau acțiune, așa cum este înregistrat în rapoartele statistice ale procuraturii		
Gradul de complexitate: 0.1		
<i>Tipul</i>	<i>Domeniul</i>	<i>Obiectul, subiectul sau soluția</i>
<i>Cauze contravenționale</i>		Examine în recurs
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Apeluri/recursuri depuse de procurorii din procuratura de sector retrase
		Examinarea recursurilor în cauze privind aplicarea măsurilor preventive
Gradul de complexitate: 0.25		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Apeluri/recursuri suplimentare depuse
		Modificarea învinuirii în sensul agravării
		Participarea la examinarea altor categorii de cauze (aplicarea amnistiei, înlocuirea amenzii, eliberarea înainte de termen, etc.)
<i>Cauze civile</i>		Participarea la examinarea căilor extraordinare de atac
		Apeluri/recursuri suplimentare depuse
		Recursuri depuse la CSJ
<i>Alte activități</i>		Note informative pregătite la solicitarea Procurorului General
		Rapoarte depuse pe numele Procurorului General
		Observații asupra acțiunilor procurorilor din procuratura de sector
Gradul de complexitate: 0.5		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Recursuri depuse la CSJ
<i>Cauze civile</i>		Examine de CA în recurs
Gradul de complexitate: 1		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Examine de CA în recurs
<i>Alte activități</i>		Generalizări ale practicii efectuate
		Generalizarea din oficiu a practicii din circumscripția procuraturii
Gradul de complexitate: 1.5		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Participarea la examinarea căilor extraordinare de atac
<i>Cauze civile</i>		Examine în apel
Gradul de complexitate: 2		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Examine în apel
<i>Cauze civile</i>		Examine de CA în prima instanță
Gradul de complexitate: 3		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Examine de CA în prima instanță
Gradul de complexitate: -0.5		
<i>Cauze penale</i>	Cauze penale finalizate	Cu acord de recunoaștere a vinovăției

Anexa nr. 1C: Ponderea acordată diferitor tipuri de urmăriri penale

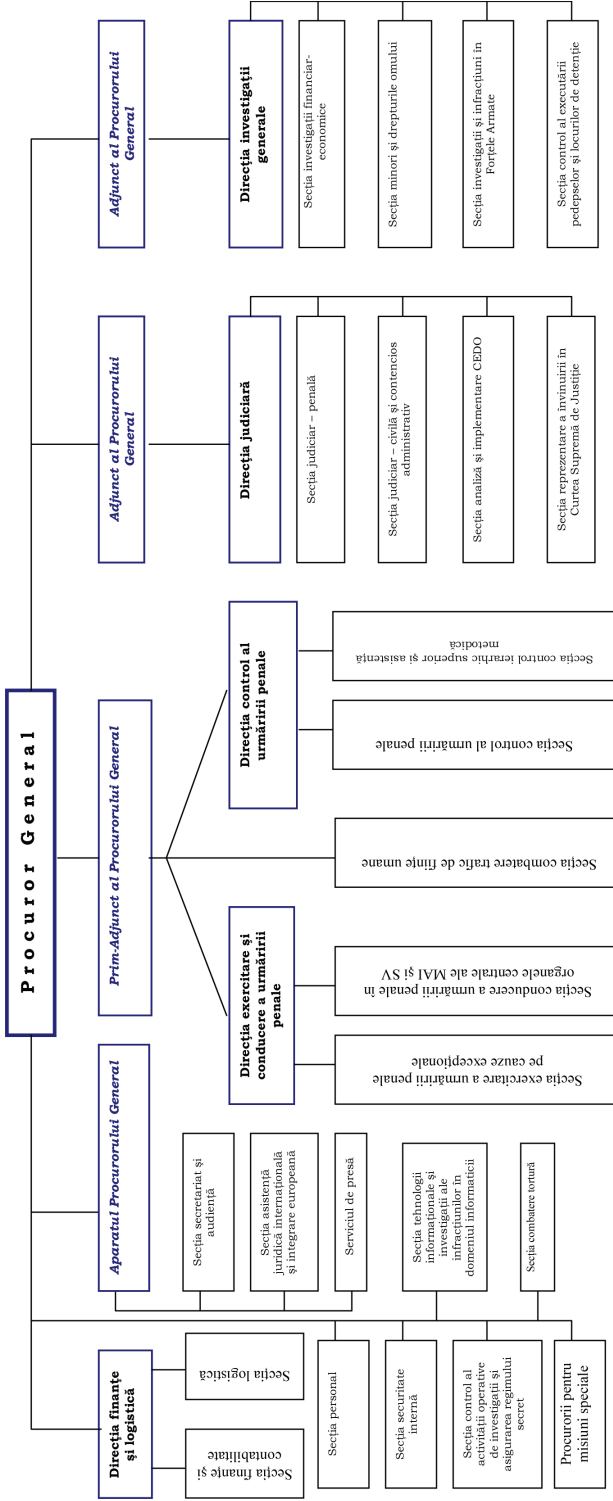
<i>Gradul de complexitate: 0.5</i>	
Conducere	Furtul (art. 186 CP)
	Jaful (art. 187 CP)
	Încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere (art. 264 CP)
	Huliganismul (art. 287 CP)
	Neglijența (art. 329 CP)
	alte infracțiuni
<i>Gradul de complexitate: 1</i>	
Conducere	Încălcarea regulilor de protecție a muncii (art. 183 CP)
	Tilhăria (art. 188 CP)
	Șantaj (art. 189 CP)
	Escrocherie (art. 190 CP)
	Delapidarea averii străine (art. 191 CP)
	Însușire în proporții mari și deosebit mari (art. 195 CP)
	Circulația ilegală a substanțelor narcotice și psihologice (art. 217 - 219)
	Infracțiuni ecologice (art. 223-225 CP)
	Contrabanda (art. 248)
	Eschivarea de la achitarea plăților vamale (art. 249 CP)
	Purtarea, păstrarea și comercializarea ilegală a armelor (art. 290 CP)
	Corupere activă (art. 325 CP)
	Trafic de influență (art. 326 CP)
	Luare de mită (art. 333 CP)
	Dare de mită (art. 334 CP)
Infracțiuni contra justiției (art. 303-309, 310-323 CP)	
Infracțiuni militare (art. 364-393 CP)	
Exercitare	Furtul (art. 186 CP)
	Încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere (art. 264 CP)
	Huliganismul (art. 287 CP)
	Neglijență (art. 329 CP)
	alte infracțiuni
<i>Gradul de complexitate: 1.5</i>	
Conducere	Omorul intenționat (art. 145 CP)
	Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 151)
	Traficul de ființe umane (art. 165, 220, 206, 207, 362/1)
	Viol (art. 171)
	Traficul de copii (art. 206)
	Infracțiuni financiar bancare (art. 238, 239, 240, 251, 252, 253)
	Evaziuni fiscale (art. 241-244, 249, 250 CP)
	Banditism, infracțiuni contra securității și ordinii publice (art. 278-286, 287-289, 291-302 CP)
	Corupere pasivă (art. 234 CP)
	Abuz de putere sau abuz de serviciu (art. 327, 335 CP)
	Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 328, 336 CP)
	Tortura (art. 309/1 CP)

<i>Gradul de complexitate: 2</i>	
Exercitare	Încălcarea regulilor de protecție a muncii (art. 183 CP)
	Tilhăria (art. 188 CP)
	Șantaj (art. 189 CP)
	Escrocherie (art. 190 CP)
Exercitare	Delapidarea averii străine (art. 191 CP)
	Însușire în proporții mari și deosebit mari (art. 195 CP)
	Circulația ilegală a substanțelor narcotice și psihologice (art. 217 - 219)
	Infrațiuni ecologice (art. 223-225 CP)
	Contrabanda (art. 248)
	Eschivarea de la achitarea plășilor vamale (art. 249 CP)
	Purtarea, păstrarea și comercializarea ilegală a armelor (art. 290 CP)
	Corupere activă (art. 325 CP)
	Trafic de influență (art. 326 CP)
	Luare de mită (art. 333 CP)
	Dare de mită (art. 334 CP)
	Infrațiuni contra justiției (art. 303-309, 310-323 CP)
	Infrațiuni militare (art. 364-393 CP)
<i>Gradul de complexitate: 3</i>	
Exercitare	Omorul intenționat (art. 145 CP)
	Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 151)
	Traficul de ființe umane (art. 165, 220, 206, 207, 362/1)
	Viol (art. 171)
	Traficul de copii (art. 206)
	Infrațiuni financiar bancare (art. 238, 239, 240, 251, 252, 253)
	Evaziuni fiscale (art. 241-244, 249, 250 CP)
	Banditism, infrațiuni contra securității și ordinii publice (art. 278-286, 287-289, 291-302 CP)
	Corupere pasivă (art. 234 CP)
	Abuz de putere sau abuz de serviciu (art. 327, 335 CP)
	Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu (art. 328, 336 CP)
	Tortura (art. 309/1 CP)

Anexa nr. 2A: Structura oficiilor procuraturii din Republica Moldova, conform situației la 1 ianuarie 2014



Anexa nr. 2B: Organigrama Procuraturii Generale a Republicii Moldova, conform situației la 1 ianuarie 2014

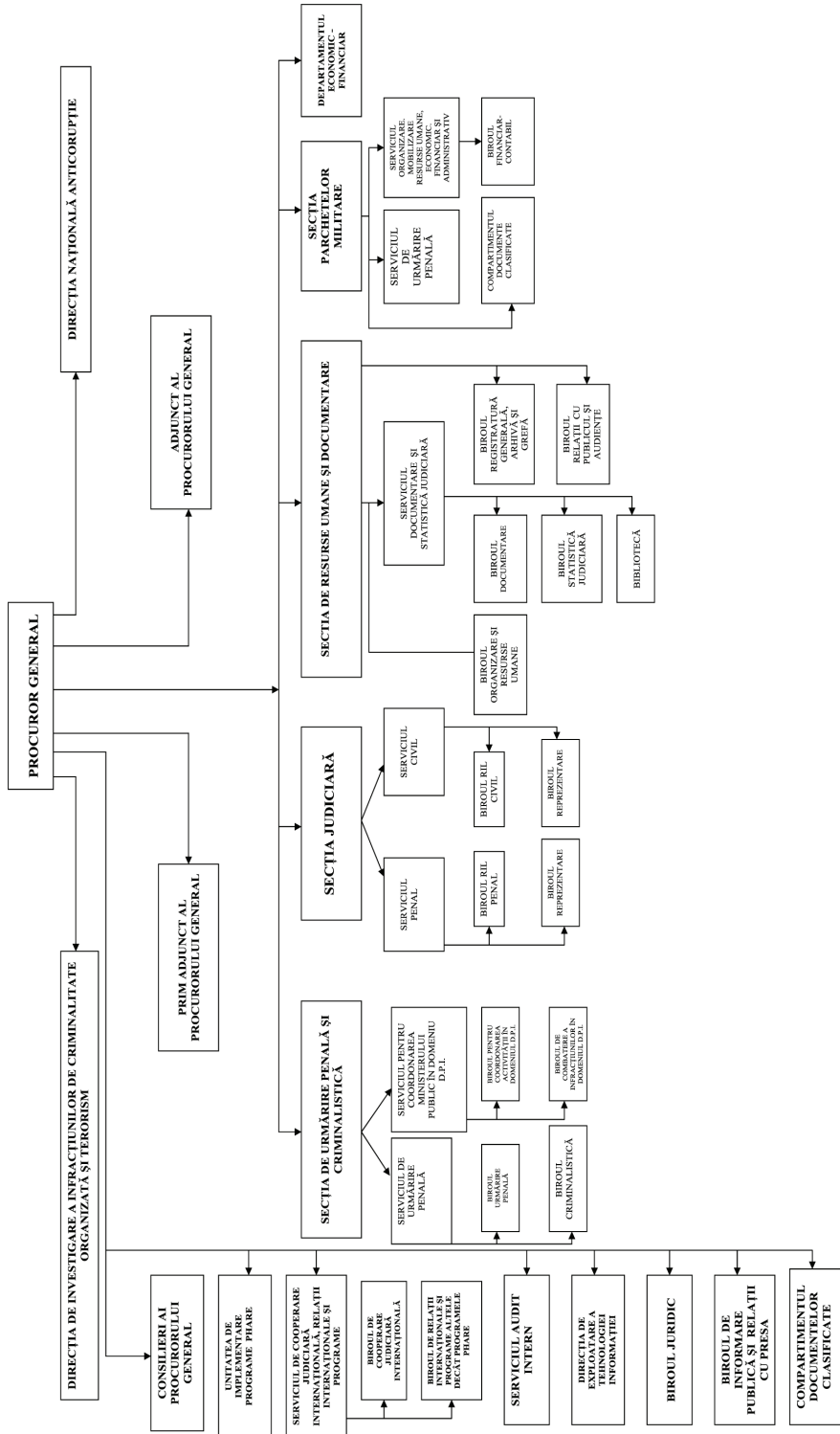


Anexa nr 2C: Distribuția funcțiilor de procuror în Procuratura Generală a Republicii Moldova, conform situației la 31 decembrie*

Subdiviziunea Procuraturii Generale	2010				2011				2012			
	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/ detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/ detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/ detașați	Activează de facto
Procuror General/Adjuncții PG	4	4		4	4	4		4	4	4		4
Șef al Aparatului PG	1	1		1	1	1		1	1	0		
Secția secretariat și audiență	5	4	1	3	5	5	1	4	5	5		5
Secția asistență juridică internațională	8	8		8	8	7	1	6	7	6	1	5
Serviciul de presă	2	2		2	2	2		2	2	1		1
Secția juridică, implementarea reformelor	0	0		0	0	0		0	4	4		4
Șef al Direcției exercit. și conducere a UP	1	1		1	1	1		1	1	1		1
Secția exercitare a UP pe cauze excepțion.	11	10		10	11	9		9	11	9		9
Secția conducere a UP în organele centrale ale MAI și SV	11	8		8	11	10		10	11	8		8
Șef al Direcției control al UP și asist. met.	1	1		1	1	1		1	1	1		1
Secția control al urmăririi penale	24	20	3	17	24	21	2	19	22	18	2	16
Secția control și investigare a infracțiunilor de criminalitate organizată	6	4		4	6	4		4	4	3		3
Șef al Direcției judiciare	1	1		1	1	1		1	1	1		1
Secția judiciar-penală	15	14		14	15	14		14	15	15		15
Secția judiciar-civilă și cont. administrativ	5	3		3	5	5		5	5	4		4
Secția reprezentare a învinuirii în CSJ	3	3		3	3	3		3	3	3		3
Secția analiză și implementare CEDO	3	1		1	3	1		1	3	1		1
Șef al Direcției investigații generale	1	1		1	1	1		1	1	1		1
Secția investigații financiar-economice	9	8		8	9	8		8	9	8		8
Secția minori și drepturile omului	5	4		4	5	5		5	5	5	1	4
Secția investigații și infracțiuni în FA	4	4		4	4	4		4	4	4		4
Secția control al executării pedepselor și locurilor de detenție	4	4		4	4	4		4	4	4		4
Șef al Direcției finanțe și logistică												
Secția finanțe și contabilitate												
Secția logistică												
Secția combatere trafic de ființe umane	5	5		5	5	5		5	5	5		5
Secția combatere tortură	4	3		3	4	3		3	4	4		4
Secția securitate internă	5	4		4	5	4		4	5	4		4
Secția tehnologii informaționale și investig. infr. în domeniul informaticii	3	3		3	3	3		3	3	3		3
Secția control al activității operative de investigații și asigurarea regimului secret	3	3		3	3	3		3	3	3		3
Secția personal	3	3		3	3	3		3	3	3		3
Misiuni speciale	5	5	1	4	6	6	2	4	6	6	2	4
	152	132		127	153	138	6	132	152	134	6	128

* Conform datelor prezentate de Procuratura Generală

Anexa nr. 2D: Organigrama Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție din România



Anexa nr. 3 A: Date cu privire la numărul de procurori și a persoanelor cu atribuții similare procurorilor, precum și privind personalul care asistă procurorii (Raportul CEPEJ, 2012)

Statul	Nr. procurori	Nr. procurori (per 100.000 locuitori)	Nr. de persoane cu atribuții similare procurorilor	Nr. de persoane cu atribuții similare procurorilor (per 100.000 locuitori)	Nr. de personal auxiliar in procuratură	Nr. de personal auxiliar (per 100.000 locuitori)	Numărul de personal auxiliar per procuror
Albania	314	9,8					
Andorra	3	3,5		5		5,9	1,7
Armenia	328	10,1					
Austria	346	4,1	146	1,7	332	4,0	1,4
Azerbaidjan	994	11,0			1,160	12,9	1,2
Belgia	835	7,7			2,759	25,5	3,3
Bosnia și Herțegovina	308	8,0			550	14,3	1,8
Bulgaria	1,455	19,8					
Croația	619	14,0			38	0,9	0,1
Cipru	106	13,2			100	12,4	0,9
Republica Cehă	1,240	11,8			1,527	14,5	1,2
Danemarca	748	13,5					
Estonia	175	13,1	6	0,4	80	6,0	0,5
Finlanda	372	6,9	N/A		168	3,1	0,5
Franța	1,961	3,0	474	0,7			
Georgia	356	8,0	21	0,5	242	5,4	0,7
Germania	5,244	6,4	935	1,1	10,322	12,6	2,0
Grecia	543	4,8					
Ungaria	1,741	17,4			2,245	22,5	1,3
Islanda	81	25,4					
Irlanda	191	4,2			191	4,2	1,0
Italia	1,978	3,3	1,178	1,9	9,409	15,5	4,8
Latvia	390	17,4			395	17,7	1,0
Lituania	834	25,7			775	23,9	0,9
Luxemburg	46	9,0	7	1,4	37	7,2	1,0
Malta	30	7,2	N/A		39	9,3	1,3
Moldova	737	20,7			406	11,4	0,6
Monaco	4	11,1			6	16,7	1,5
Munte negru	120	19,4			134	21,6	1,1
Olanda	786	4,7			3,807	22,9	4,8
Norvegia	577	11,7					
Polonia	5,668	14,8	N/A		7,408	19,4	1,3
Portugalia	1,475	13,9			1,756	16,5	1,2
România	2,326	10,9			3,044	14,2	1,3
Federația Rusă	31,557	22,1	N/A		11,933	8,3	0,4
San Marino	1	3,0			8	24,1	8,0
Serbia	611	8,4			1,061	14,6	1,7

Statul	Nr. procurori	Nr. procurori (per 100.000 locuitori)	Nr. de persoane cu atribuții similare procurorilor	Nr. de persoane cu atribuții similare procurorilor (per 100.000 locuitori)	Nr. de personal auxiliar în procuratură	Nr. de personal auxiliar (per 100.000 locuitori)	Numărul de personal auxiliar per procuror
Slovenia	935	17,2			706	13,0	0,8
Slovenia	165	8,0	26	1,3	226	11,0	1,4
Spania	2,408	5,2	N/A		1,926	4,2	0,8
Suedia	1,001	10,6			607	6,4	0,6
Elveția	434	5,5	210	2,7	722	9,2	1,7
Macedonia	201	9,8			205	10,0	1,0
Turcia	4,241	5,8			13,023	17,9	3,1
Ucraina	11,400	24,9					
Regatul Unit-Anglia și Țara Galilor	2,866	5,2	426	0,8	4,793	8,7	1,7
Regatul Unit – Irlanda de Nord	169	9,4			377	21,0	2,2
Regatul Unit – Scoția	N/A				1,188	22,7	
Total	88,920						
Mediu	1,853	11,1	343	1,3	2,146	13,1	1,6
Median	611	9,8	178	1,2	607	12,9	1,3
Maxim	3,557	25,7	1,178	2,7	13,023	25,5	8,0
Minim	1	3,0	6	0,4	5	0,9	0,1

Anexa nr. 3B: Distribuția funcțiilor de procuror în procuraturile din Republica Moldova, conform situației la 31 decembrie*

	Subdiviziunea Procuraturii Generale	2010				2011				2012			
		Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto
1	mun. Chișinău	32	30	1	29	31	28		28	33	33		33
2	sect. Botanica	28	28	2	26	28	28	2	26	28	28	5	23
3	sect. Buiucani	26	26	3	23	26	26		26	26	26	2	24
4	sect. Centru	30	30		30	30	30		30	30	29		29
5	sect. Ciocana	24	22		22	24	23		23	24	24	2	22
6	sect. Râșcani	28	27	2	25	28	28	5	23	28	28	1	27
7	mun. Bălți	25	24	1	23	25	24		24	25	23		23
8	mun. Bender	5	5		5	5	4		4	5	3		3
9	Anenii Noi	12	12		12	12	11		11	12	12		12
10	Basarabeasca	6	4	1	3	6	6	1	5	6	5	1	4
11	Briceni	10	10		10	10	10		10	10	10		10
12	Cahul	16	14		14	16	16		16	16	15	1	14
13	Cantemir	7	7		7	7	7	1	6	7	6		6
14	Călărași	9	7		7	9	9		9	9	9	1	8
15	Căușeni	11	10		10	11	10		10	11	11	1	10
16	Cimișlia	8	6		6	8	7		7	8	8		8
17	Criuleni	9	6		6	9	8		8	9	8		8
18	Dondușeni	8	8		8	8	8	1	7	8	8		8
19	Drochia	9	9	2	7	9	9	1	8	9	9	1	8
20	Dubăsari	5	5		5	5	4		4	5	4		4
21	Edineț	10	9		9	10	8		8	10	9		9
22	Fălești	8	8		8	8	8		8	8	8		8
23	Florești	10	10	1	9	10	7		7	10	10	1	9
24	Glodeni	7	7	1	6	7	7	1	6	7	7	1	6
25	Hâncești	14	14		14	14	14		14	14	14	1	13
26	Ialoveni	13	13		13	13	13	3	10	13	13		13
27	Leova	7	5	1	4	7	6	1	5	7	6		6
28	Nisporeni	7	6		6	7	6		6	7	5		5
29	Ocnîța	7	7		7	7	6		6	7	6		6
30	Orhei	14	11		11	14	14	1	13	14	14	2	12
31	Rezina	8	8		8	8	8		8	8	8		8
32	Râșcani	8	7		7	8	8		8	8	7		7
33	Sângerei	9	9		9	9	8		8	8	8		8
34	Soroca	14	13	1	12	14	7		7	14	14		14
35	Strășeni	12	11		11	12	12		12	12	11		11
36	Șoldănești	5	3		3	5	4		4	5	4	1	3
37	Ștefan Vodă	8	7		7	8	8	1	7	8	7		7
38	Taraclia	7	5		5	7	6		6	7	5		5
39	Telenești	7	7		7	7	7		7	7	7		7
40	Ungheni	14	14	1	13	14	14		14	14	13		13

	Subdiviziunea Procuraturii Generale	2010				2011				2012			
		Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto	Conform statelor	Funcții ocupate	Suspendați/detașați	Activează de facto
41	UTA Gagauzia	10	8		8	10	8		8	10	6		6
42	mun. Comrat	7	5		5	7	6		6	7	7		7
43	Ceadir-Lunga	8	8		8	8	8		8	8	8		8
44	Vulcănești	5	4		4	5	4		4	5	5		5
45	Procuratura Anticorupție	37	34	1	33	37	37	1	36	37	33	1	32
46	Procuratura de Transport	8	8		8	8	8		8	8	8		8
47	Procuratura Militară Bălți	5	3		3	5	3		3	5	5		5
48	Procuratura Militară Cahul	4	3		3	4	4		4	4	4		4
49	Procuratura Militară Chișinău	9	9		9	9	9		9	9	8		8
50	Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți	8	6		6	8	6		6	8	8		8
51	Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender	3	3		3	3	3		3	3	3		3
52	Procuratura de nivelul Curții de Apel Cahul	5	1		1	5	1		1	5	4		4
53	Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău	13	13	1	12	13	13		13	13	13		13
54	Procuratura de nivelul Curții de Apel Comrat	0	0		0	0	0		0	0	0		0
Total		619	569	19	550	618	577	19	558	619	587	22	565

* Conform datelor prezentate de Procuratura Generală

Anexa nr. 4A: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2010

N.o	Procuratura	Nr. procurori de facto	Total proceduri și activități	Proceduri și activități per procuror	Complexitatea 0,1	Complexitatea 0,25	Complexitatea 0,5	Complexitatea X (0,5-1,5)	Complexitatea 1	Complexitatea X (0,75-1,5)	Complexitatea X (1-1,5)	Complexitatea 1,5	Complexitatea 2	Complexitatea 3	Complexitatea -0,25	Complexitatea -0,5	Complexitatea -1
1	mun. Chișinău	29	5958	205	2404	746	1834	44	154	0	0	65	483	13	40	100	75
2	sect. Botanica	26	7826	301	4570	306	2026	52	281	0	0	83	210	4	193	70	31
3	sect. Buucani	23	8284	360	4818	278	2240	41	312	0	0	58	182	18	173	78	86
4	sect. Centru	30	7383	246	3800	636	1920	46	365	0	0	131	244	15	148	9	69
5	sect. Ciocana	22	5560	253	2878	303	1623	57	342	0	0	88	115	3	108	19	24
6	sect. Râșcani	25	9133	365	5472	442	2190	27	410	0	0	81	300	10	72	27	102
7	mun. Bălți	23	8829	384	4797	536	2073	46	528	0	0	114	189	31	449	0	66
8	mun. Bender	5	943	189	555	26	229	9	35	0	0	9	27	1	30	1	21
9	Anenii Noi	12	4064	339	2201	181	1194	20	101	0	0	48	99	13	157	3	47
10	Basarabeasca	3	1326	442	723	69	358	23	18	0	0	25	52	5	42	0	11
11	Briceni	10	1966	197	930	143	586	16	91	0	0	67	44	5	58	7	19
12	Cahul	14	4278	306	2472	146	1174	42	83	0	0	67	120	8	127	26	13
13	Cantemir	7	1837	262	580	76	903	44	36	0	0	48	40	9	94	0	7
14	Călărași	7	2962	423	1878	114	649	30	58	0	0	80	64	4	78	2	5
15	Căușeni	10	4525	453	2672	137	1205	61	64	0	0	117	189	6	46	6	22
16	Cimișlia	6	2015	336	1172	138	499	24	39	0	0	38	76	3	14	2	10
17	Criuleni	6	2542	424	1530	116	596	32	66	0	0	41	97	7	26	4	27
18	Dondușeni	8	1264	158	732	79	298	13	38	0	0	43	34	2	23	1	1
19	Drochia	7	3868	553	2222	94	848	57	410	1	0	72	75	3	47	3	36
20	Dubăsari	5	1452	290	806	74	392	16	40	2	0	19	22	9	42	5	25

21	Edineț	9	3206	356	1835	199	715	24	108	1	0	67	193	10	6	0	48
22	Fălești	8	3197	400	2195	157	547	18	45	0	0	26	61	14	92	32	10
23	Florești	9	3284	365	1624	91	1066	284	44	0	0	60	35	2	71	4	3
24	Glodeni	6	2171	362	1023	56	805	24	51	0	0	99	30	6	40	0	37
25	Hâncești	14	3997	286	2440	188	871	62	90	0	0	136	127	18	35	7	23
26	Ialoveni	13	3126	240	2028	141	598	33	84	0	0	57	112	6	18	6	43
27	Leova	4	2583	646	1432	109	885	12	29	0	0	25	71	4	9	6	1
28	Nisporeni	6	1773	296	645	91	811	30	33	0	0	43	54	8	48	0	10
29	Ocnîța	7	1702	243	896	73	521	14	42	0	0	33	55	6	49	1	12
30	Orhei	11	4640	422	2597	192	1307	55	96	0	0	84	194	7	95	0	13
31	Rezina	8	2388	299	1518	89	554	22	60	0	0	30	52	7	26	12	18
32	Râșcani	7	2298	328	1053	123	845	27	67	0	0	44	75	8	39	0	17
33	Sângerei	9	2689	299	1401	154	856	24	66	0	0	40	51	6	65	4	22
34	Soroca	12	3881	323	2113	235	1036	26	150	0	0	66	43	10	194	2	6
35	Strășeni	11	3737	340	2098	211	958	47	103	0	0	67	113	8	77	0	55
36	Șoldănești	3	1395	465	821	56	335	15	25	0	0	26	84	2	29	0	2
37	Ștefan Vodă	7	2876	411	1664	97	703	35	48	0	0	58	120	6	102	36	7
38	Târaclia	5	2211	442	1411	100	490	17	13	0	0	28	37	15	83	0	17
39	Telenești	7	2617	374	1353	87	933	20	27	0	0	42	102	2	44	3	4
40	Ungheni	13	4223	325	2006	202	1487	49	95	0	0	93	98	13	155	0	25
41	UTA Gagauzia	8	1645	206	1016	174	293	0	12	0	0	105	25	9	7	0	4
42	mun. Comrat	5	1916	383	974	68	589	17	60	0	0	36	71	5	70	0	26
43	Ceadăr-Lunga	8	2006	251	782	82	894	9	44	0	0	24	53	9	104	0	5
44	Vulcănești	4	1355	339	519	59	651	3	14	0	0	14	16	2	75	0	2
45	Procuratura Anticorupție	33	7158	217	4143	382	731	0	57	8	1195	6	239	139	79	0	179
46	Procuratura de Transport	8	1610	201	737	87	426	38	140	0	0	51	63	7	49	8	4
47	Procuratura Militară Bălți	3	691	230	97	200	319	0	7	0	0	1	51	0	14	0	2
48	Procuratura Militară Cahul	3	671	224	174	181	275	0	6	0	0	2	22	4	5	0	2
49	Procuratura Militară Chișinău	9	1050	117	402	273	212	0	19	0	0	11	68	10	43	0	12
TOTAL		528	162111	324*	88209	8797	43550	1605	5106	12	1195	2668	4977	512	3690	484	1306

* media procedurilor și acțiunilor per procuror

Anexa nr. 4B: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2011

N.º	Procuratura	Nr. procurori de facto	Total proceduri și activități	Proceduri și activități per procuror	Complexitatea 0,1	Complexitatea 0,25	Complexitatea 0,5	Complexitatea X (0,5-1,5)	Complexitatea 1	Complexitatea X (0,75-1,5)	Complexitatea X (1-1,5)	Complexitatea 1,5	Complexitatea 2	Complexitatea 3	Complexitatea -0,25	Complexitatea -0,5	Complexitatea -1
1	mun. Chișinău	28	4258	152	1389	504	1625	28	149	0	0	50	244	13	11	162	83
2	sect. Botanica	26	8809	339	5166	353	2242	41	277	0	0	91	261	27	239	78	34
3	sect. Buiucani	26	9367	360	4792	538	2705	47	366	0	0	64	379	40	305	22	109
4	sect. Centru	30	7557	252	3958	673	1909	31	331	0	0	113	304	14	148	20	56
5	sect. Ciocana	23	5459	237	2531	406	1746	40	245	0	0	77	292	10	80	15	17
6	sect. Râșcani	23	8127	353	4026	376	2713	31	415	0	0	92	262	5	117	16	74
7	mun. Bălți	24	8797	367	4555	637	2033	51	645	0	0	110	171	27	513	6	49
8	mun. Bender	4	1047	262	609	49	298	3	32	0	0	3	17	1	21	2	12
9	Anenii Noi	11	3298	300	1430	242	1137	21	95	0	0	67	120	13	122	11	40
10	Basarabeasca	5	1257	251	750	57	350	6	19	0	0	7	27	1	37	0	3
11	Briceni	10	2479	248	1200	165	804	25	95	0	0	39	52	3	59	31	6
12	Cahul	16	3954	247	2010	168	1248	43	106	0	0	46	145	5	125	30	28
13	Cantemir	6	1910	318	500	101	924	45	42	0	0	157	56	1	80	0	4
14	Călărași	9	2914	324	1798	101	757	23	47	0	0	30	51	3	99	1	4
15	Căușeni	10	4327	433	2571	188	1158	43	50	0	0	99	169	5	29	2	13
16	Cimișlia	7	2349	336	1231	134	765	21	34	0	0	37	72	6	36	0	13
17	Criuleni	8	2393	299	1136	120	751	44	80	1	0	54	89	6	64	14	34
18	Dondușeni	7	1461	209	799	96	377	13	35	0	0	44	53	2	40	0	2
19	Drochia	8	2840	355	1502	75	914	33	125	0	0	56	69	1	41	0	24
20	Dubăsari	4	1355	339	783	33	394	15	31	0	0	17	23	5	36	3	15

21	Edineț	8	3195	399	1866	215	654	21	108	0	0	51	216	5	6	0	53
22	Fălești	8	3070	384	2060	147	587	24	52	0	0	27	53	12	91	8	9
23	Florești	7	3292	470	1631	114	1309	23	29	0	0	52	36	0	88	1	9
24	Glodeni	6	1813	302	865	58	689	18	35	0	0	50	25	1	47	0	25
25	Hîncești	14	4257	304	2156	318	1288	46	58	0	0	150	185	14	20	2	20
26	Ialoveni	10	3438	344	1932	172	882	35	133	0	0	54	137	16	15	0	62
27	Leova	5	2069	414	887	92	947	18	21	0	0	19	67	1	12	5	0
28	Nisporeni	6	1664	277	668	70	682	29	29	0	0	39	84	4	39	17	3
29	Ocnîța	6	1953	326	1190	51	519	8	44	0	0	11	29	5	84	1	11
30	Orhei	13	4084	314	1999	141	1503	38	82	0	0	49	142	2	123	0	5
31	Rezina	8	2207	276	1224	168	493	29	55	0	0	56	109	19	26	10	18
32	Râșcani	8	1795	224	771	116	642	22	66	0	0	34	73	10	51	3	7
33	Sângerei	8	2411	301	1264	172	611	23	58	0	0	27	130	5	93	3	25
34	Soroca	7	4040	577	2130	252	1070	39	159	0	0	53	69	16	238	4	10
35	Strașeni	12	3119	260	1397	171	1027	25	126	0	0	79	113	11	91	17	62
36	Șoldănești	4	1570	393	939	61	370	9	43	0	0	46	63	3	33	2	1
37	Ștefăn Vodă	7	2947	421	1586	131	806	37	39	0	0	41	196	6	74	19	12
38	Taraclia	6	1866	311	1001	98	526	13	33	0	0	22	30	15	94	8	26
39	Telenești	7	2485	355	1106	55	1067	22	30	0	0	27	99	8	64	1	6
40	Ungheni	14	3951	282	1751	202	1495	34	65	0	0	73	126	12	166	3	24
41	UTA Gaгаuzia	8	1894	237	1105	211	349	0	6	2	0	182	21	5	8	0	5
42	mun. Comrat	6	1832	305	762	78	677	11	88	0	0	41	53	7	95	0	20
43	Ceadăr-Lunga	8	2609	326	922	239	1122	7	29	0	0	156	39	3	85	0	7
44	Vulcănești	4	1210	303	462	41	638	4	9	0	0	8	3	1	44	0	0
45	Procuratura Anticorupție	36	7029	195	4191	400	768	0	43	0	1069	19	243	95	120	4	77
46	Procuratura de Transport	8	1610	201	748	96	520	28	79	0	0	35	33	8	56	2	5
47	Procuratura Militară Bălți	3	483	161	72	124	233	0	3	0	0	0	36	0	12	0	3
48	Procuratura Militară Cahul	4	647	162	179	154	263	0	6	0	0	0	32	3	8	0	2
49	Procuratura Militară Chișinău	9	785	87	201	246	152	0	18	0	0	6	118	4	35	0	5
TOTAL		535	157283	304*	79801	9409	46739	1167	4765	3	1069	2660	5416	479	4120	523	1132

* media procedurilor și acțiunilor per procuror

Anexa nr. 4C: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor raionale, de sector, municipale, UTA Găgăuzia și specializate pentru anul 2012

N.º	Procuratura	Nr. procurori de facto	Total proceduri și activități	Proceduri și activități per procuror	Complexitatea 0,1	Complexitatea 0,25	Complexitatea 0,5	Complexitatea X (0,5-1,5)	Complexitatea 1	Complexitatea X (0,75-1,5)	Complexitatea X (1-1,5)	Complexitatea 1,5	Complexitatea 2	Complexitatea 3	Complexitatea -0,25	Complexitatea -0,5	Complexitatea -1
1	mun. Chișinău	33	4280	130	1308	396	1864	59	178	0	0	82	252	28	17	14	82
2	sect. Botanica	23	8375	364	4692	458	2038	59	324	0	0	116	322	13	239	67	47
3	sect. Buiucani	24	8381	349	3662	483	2802	41	495	0	0	76	388	54	274	0	106
4	sect. Centru	29	8025	277	4161	692	2113	9	340	0	0	111	300	21	165	13	100
5	sect. Ciocana	22	5573	253	2532	433	1766	40	273	1	0	75	274	15	97	42	25
6	sect. Râșcani	27	8704	322	4055	454	3098	27	335	0	0	63	324	19	241	11	77
7	mun. Bălți	23	9006	392	4197	718	2504	62	677	0	0	91	250	13	416	13	65
8	mun. Bender	3	1228	409	733	34	330	6	54	0	0	7	21	2	31	2	8
9	Anenii Noi	12	3201	267	1179	294	1183	51	97	0	0	66	153	7	103	2	66
10	Basarabeasca	4	1060	265	532	56	362	8	15	0	0	10	34	5	31	0	7
11	Briceni	10	3087	309	1417	232	833	135	86	0	0	211	44	5	78	35	11
12	Cahul	14	4273	305	2193	118	1473	25	89	0	0	26	130	7	155	40	17
13	Cantemir	6	1845	308	464	93	976	29	36	0	0	31	92	5	102	0	17
14	Călărași	8	2825	353	1589	127	763	30	40	0	0	74	51	7	134	1	9
15	Căușeni	10	3501	350	1919	107	1121	43	61	0	0	87	108	3	37	7	8
16	Cimișlia	8	2190	274	1214	102	651	22	38	0	0	32	67	10	33	5	16
17	Criuleni	8	2413	302	976	114	802	58	135	0	0	64	138	2	57	11	56
18	Dondușeni	8	1479	185	757	81	469	11	41	0	0	24	29	4	60	0	3
19	Drochia	8	2798	350	1456	100	932	29	74	0	0	46	58	6	75	5	17
20	Dubăsari	4	1295	324	684	41	405	11	41	0	0	11	23	6	56	3	14

21	Edineț	9	2498	278	1366	155	688	11	82	0	0	31	134	6	1	0	24
22	Fălești	8	2834	354	1691	137	617	20	60	0	0	120	40	18	104	17	10
23	Florești	9	3028	336	1532	70	1202	28	20	0	0	50	34	1	82	1	8
24	Glodeni	6	1587	265	635	62	688	22	42	0	0	35	27	9	46	0	21
25	Hâncești	13	4101	315	2005	286	1275	40	76	0	0	97	226	7	55	0	34
26	Ialoveni	13	3625	279	2198	155	786	39	90	0	0	45	258	4	21	0	29
27	Leova	6	1847	308	712	67	885	19	29	0	0	19	49	0	64	0	3
28	Nisporeni	5	1496	299	569	54	618	26	42	0	0	51	89	9	37	0	1
29	Ocnîța	6	1887	315	1100	54	579	8	25	0	0	20	35	6	53	1	6
30	Orhei	12	3969	331	1979	127	1472	39	68	0	0	51	132	2	90	3	6
31	Rezina	8	2243	280	1263	111	570	23	47	0	0	44	116	7	32	10	20
32	Râșcani	7	2033	290	957	172	676	19	58	0	0	33	47	4	49	10	8
33	Sângerei	8	2321	290	1066	168	685	36	91	0	0	44	82	5	99	2	43
34	Soroca	14	3673	262	1829	298	999	25	117	0	0	75	119	19	177	2	13
35	Strașeni	11	3264	297	1654	197	898	43	95	0	0	60	173	7	92	8	37
36	Șoldănești	3	1531	510	710	77	494	27	35	0	0	52	66	7	51	5	7
37	Ștefan Vodă	7	2979	426	1619	141	830	28	54	1	0	31	154	5	105	7	4
38	Taraclia	5	1981	396	944	131	692	12	31	0	0	48	43	9	55	0	16
39	Telenești	7	2632	376	1158	119	1076	26	43	0	0	27	81	7	69	2	24
40	Ungheni	13	3438	264	1527	183	1217	53	105	0	0	71	122	8	124	3	25
41	UTA Gaagauzia	6	1751	292	962	74	416	0	11	0	0	256	12	6	2	0	12
42	mun. Comrat	7	2180	311	937	101	732	15	61	0	0	168	69	11	64	7	15
43	Ceadăr-Lunga	8	2200	275	860	77	1047	12	30	0	0	28	50	2	87	0	7
44	Vulcănești	5	1290	258	508	47	578	77	10	0	0	7	5	0	57	0	1
45	Procuratura Anticorupție	32	7719	241	4318	375	891	0	35	10	1443	36	238	130	104	22	117
46	Procuratura de Transport	8	1903	238	886	120	613	48	65	0	0	60	53	5	45	1	7
47	Procuratura Militară Bălți	5	525	105	118	146	207	0	9	0	0	0	28	3	12	0	2
48	Procuratura Militară Cahul	4	632	158	211	133	239	0	12	0	0	0	25	5	4	0	3
49	Procuratura Militară Chișinău	8	771	96	185	268	111	0	11	0	0	12	108	6	59	0	11
TOTAL		537	155477	297*	75219	9238	48266	1451	4883	12	1443	2874	5673	540	4241	372	1265

* media procedurilor și acțiunilor per procuror

Anexa nr. 4 D: Date cu privire la complexitatea cauzelor, materialelor și acțiunilor procuraturilor din procuraturile de nivelul curților de apel pentru anii 2010-2012

Procuratura	nr. de facto de procurori	Total proceduri sau acțiuni	2010						Media proceduri sau acțiuni per procuror	Complexitatea 0,1	Complexitatea 0,25	Complexitatea 0,5	Complexitatea 1	Complexitatea 1,5	Complexitatea 2	Complexitatea 3	Complexitatea-0,5
			2010	2010	2010	2010	2010	2010									
50	6	1184	197	55	286	75	290	0	466	0	12						
51	3	382	127	36	66	23	106	0	103	0	48						
52	1	422	422	55	65	3	90	14	112	0	83						
53	12	2669	222	1	386	332	494	1	1113	1	341						
54	0	328		63	51	20	51	23	120	0	0						
TOTAL	22	4985	227**	210	854	453	1031	38	1914	1	484						
2011																	
50	6	1565	261	101	308	112	415	5	368	2	254						
51	3	331	110	18	83	16	94	0	84	0	36						
52	1	331	331	31	83	12	55	6	97	0	47						
53	13	3248	250	7	724	328	657	33	1097	0	402						
54	0	352		104	84	17	49	11	87	0	0						
TOTAL	23	5827	253**	261	1282	485	1270	55	1733	2	739						
2012																	
50	8	1637	205	58	347	157	380	16	389	0	290						
51	3	363	121	11	87	21	110	0	104	0	30						
52	4	398	100	8	93	33	83	7	101	0	73						
53	13	3498	269	5	758	338	680	55	1171	2	489						
54	0	285		76	78	20	39	7	64	1	0						
TOTAL	28	6181	221**	158	1363	569	1292	85	1829	3	882						

* acasă activitate este realizată de către Procuratura UTA Găgăuzia

** media procedurilor și acțiunilor per procuror

Acest studiu a fost elaborat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova cu suportul financiar al Ambasadei Statelor Unite ale Americii în Republica Moldova. Acest suport face parte din programul de asistență în implementarea Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției pentru 2011-2016, aprobată de Parlamentul Republicii Moldova la 25 noiembrie 2011.

Studiul a fost elaborat pentru a ajuta factorii de decizie din Republica Moldova în vederea reorganizării structurii procuraturii și eficientizării activității acesteia. Studiul se referă la realocarea posturilor de procuror în procuraturile de sector, raionale, municipale, a UTA Găgăuzia, precum și în procuraturile de nivelul curților de apel, pentru a echilibra volumul de lucru al procurorilor. Studiul mai include recomandări cu privire la optimizarea structurii și atribuțiilor procuraturii din Republica Moldova.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație non-profit neguvernamentală cu sediul în Chișinău, Republica Moldova. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy realizate într-un mod independent și neutru.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

Str. A. Șciusev 33,

MD-2001 Chișinău,

Republica Moldova

Tel: +373 22 843601

Fax: +373 22 843602

Email: contact@crjm.org

www.crjm.org

Facebook - [https://www.facebook.com/pages/](https://www.facebook.com/pages/Centrul-de-Resurse-Juridice/192147737476453)

[Centrul-de-Resurse-Juridice/192147737476453](https://www.facebook.com/pages/Centrul-de-Resurse-Juridice/192147737476453)

Twitter - <https://twitter.com/CRJMMoldova>